

7157

Μουσ
70

ΔΟΚΙΜΙΟΝ

ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΤΕ ΚΑΙ ΠΙΣΤΕΩΣ.

« Καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου
» ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν. »
(Ἱερεμ. ΚΓ'. 32.)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΥΠΟΣ Ε. Ι. ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

1862.

1800

Handwritten scribbles in the top left corner.

1894

DOMINION

POSTAGE WILL BE PAID BY ADDRESSEE

POSTAGE WILL BE PAID BY ADDRESSEE

POSTAGE WILL BE PAID BY ADDRESSEE

POSTAGE WILL BE PAID BY ADDRESSEE

1894

7.157

ΔΟΚΙΜΙΟΝ

ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΤΕ ΚΑΙ ΠΙΣΤΕΩΣ.

« Καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου
» ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν. »

(Ἰερου. ΚΓ'. 32.)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ Ε. Ι. ΛΑΖΑΡΙΑΟΥ,

1862.

ΒΟΥΛΗΤΗΡΙΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ
(1893)

ΝΕΥΤΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ

1893

Ἄφ' ὅτου ἡ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοποιοῦ Πνεύματος Θεότης, καὶ τὸ Πατρίτε καὶ Υἱῶ ἰσότιμον καὶ ὁμόδοξον αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐκ Πατρὸς ἄχρονος αὐτοῦ ἐκπόρευσις, καθὰ γέγραπται ἐκ στόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, ἐπεκυρώθη τε καὶ ἐπεβεβαιώθη ἐν τῇ Μιᾷ Ἁγίᾳ Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ, πάλαι μὲν ὑπὸ τῶν δυο οἰκου-
μενικῶν διδασκάλων Βασιλείου τοῦ Οὐρανοφάντορος καὶ Γρηγορίου Νύσσης, κατὰ τῶν πνευματομάχων, ὕψερον δὲ, κατὰ τῶν παπιστῶν, ὑπὸ τῶν δύο μεγίστων καὶ ἀτρομήτων προμάχων τῆς ὀρθοδόξου ὁμολογίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, λέγω, τῶν ὁμολογητῶν πατέρων ἡμῶν Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μάρκου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου, οὓς τινες ὁ ἐν μακαρίοις Λέων ὁ Γ'. Πάπας Ῥώμης, ὁ τὰς δύο ἐκείνας ἀργυρᾶς ἀσπίδας προφητικῶς πως κατασκευάσας καὶ ἐγγαράξας τὸ ἱερὸν Σύμβολον τῆς ἁ. Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπὶ προφυλακῇ τῆς Ὄρθοδόξου Πίστews, ἤλειψε καὶ τοὺς δύο εἰς τὸν κατὰ τῆς δυσσεβείας ἀγῶνα, εἰς ὃν ἀνεδείχθησαν ἀθληταὶ στεφανηφόροι. Ἐκτοτε ὁ ἐκ τῆς Δύσεως Πειρασμὸς οὐδόλως ἔπαυσε ταρασσῶν κατὰ καιροὺς καὶ ποικιλοτρόπως τὴν ἀγαθὴν καὶ ἡρεμὸν συνείδησιν τῶν ὀρθοδόξων, ἀποστέλλων ἀπανταχοῦ παρ' ἡμῖν ἀνδρας ψυχοκαπήλους μισθωτοὺς, καὶ διδασκάλους πλάνης. Ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν ἀναφαίνεται καὶ αὐτὸς αἴρων φωνὴν ἐν προσωπῷ σεβασμῶ, τοῦ τῶν ἐπισκόπων τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὅπου ἔστησε τὴν καθέδραν αὐτοῦ. Καὶ νῦν οὖν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ὁ Μακαριώτατος Πῖος Θ'. τοῖς τῶν προκατόχων αὐτοῦ ἔχουσιν ἐπόμενος, καὶ ταῖς αὐταῖς αὐτῶν

ἀξιώσεσιν ἐπὶ μονοπωλείῳ τῆς δωρεᾶς καὶ χάριτος τοῦ
 Παναγίου Πνεύματος, δις ἐπιτιθέμενος κατὰ τῆς ὀρθοδόξου
 ὁμολογίας τῆς ἐλευθέρας καθολικῆς ἁγίας Ἐκκλησίας
 ἐξέδοτο Ἐγκυκλίους προσκαλῶν πατρικῶ οἰκτερισμῶ καὶ
 ἐλέει, ὡς φαίνεται, ἅπαντας τοὺς χριστιανούς εἰς ἔνωσιν
 ἐν μιᾷ πίστει καὶ ὁμολογίᾳ καὶ ἐν μιᾷ ἐκκλησίᾳ. Τί τούτου
 ἀγιώτερον! Ἄλλ' ἐν ποίᾳ τινὶ πίστει καὶ ὁμολογίᾳ ὑπο-
 λαμβάνεις; οὐχὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ κηρυχθείσῃ καὶ ὑπὸ τῶν ἐξ
 Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐπισφραγισθείσῃ, πολλοῦ γε καὶ
 δεῖ! ἀλλ' εἰς ἣν οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ εὐρόντες φερομένην
 ἄοικον, ἄπιστον καὶ ὀρφανὴν, υἱοθέτησαν. Ἐν ποίᾳ δὲ
 Ἐκκλησίᾳ; οὐχὶ τῇ Μιᾷ, Ἁγίᾳ, Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ,
 οὐχὶ ἐν τῇ ὑμνουμένη ἐκείνῃ Συνοδικῇ, ἐν ἣ ἦν καὶ σύμπασα
 ἡ Δύσις ὑμνολογοῦσα τὸν Θεὸν σὺν ἡμῖν ἐπὶ δέκα ὄλους
 αἰῶνας, ἀλλὰ συγκαλεῖ ἡμᾶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς σημε-
 ρινῆς Ῥώμης, τῇ προοδευτικῇ, τῇ ὀνομαζομένη ὑπ' αὐτοῦ
 Veritatis Cathedra Καθέδρα ἀληθείας. Ἄλλ' εἰς τὴν
 πρώτην αὐτοῦ Ἐγκύκλιον τὴν κατὰ τὸ 1848, ἐπὶ φυλακῇ
 τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος οἱ τέσσαρες Πατριάρχαι καὶ αἱ
 ἱεραὶ αὐτῶν Σύνοδοι ἀρκούντως καὶ δεόντως ἐφρόντισαν
 τότε διὰ τῆς Ἐγκυκλίου αὐτῶν. Μετὰ δὲ ἐξ περιπόου ἐνιαυ-
 τῶν περίοδον ἀνεφάνη εἰς ὀλόκληρος τόμος συνταχθεὶς
 Ἰταλιστὶ, καὶ ὡς ἀναφέρεται ἐν αὐτῷ, κατ' ἐπιταγὴν τῆς
 Αὐτοῦ Μακαριότητος εἰς ἀναίρεσιν δῆθεν τῶν ἐν τῇ ῥηθείσῃ
 Ἐγκυκλίῳ τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν Συνόδων. Τότε οὖν
 ἡμεῖς εὐθὺς ἐθαυμάσαμεν τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν τοῦ συν-
 τάξαντος αὐτόν, καὶ ἐπὶ πολὺ διατάσαντες, εἰ τιοῦτον ἀ-
 μαθὲς πόνημα δύναται ἐξελεθεῖν ἐκ τῶν κόλπων τοῦ Οὐα-
 τικανοῦ, καὶ ταῦτα κατ' ἐπιταγὴν τῆς Αὐτοῦ Μα-
 καριότητος, τέως πληροφορηθέντες περὶ τῆς ἀληθείας
 τοῦ γεγονότος, συνετάξαμεν ὀλόκληρον πραγματείαν, ἐν ἣ
 δείκνυται ὅτι ἡ νῦν τῆς Ῥώμης Ἐκκλησία, δι' ἃς ἐδέχθη
 ἀλλαγὰς καὶ καινοτομίας ἐν τῇ πίστει καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ,
 πρὸ πολλοῦ ἤδη ἔπαυσεν ἀληθῶς τοῦ εἶναι Καθολικὴ καὶ
 Ἀποστολική, καίτοι φέρουσα τὰ σεμνὰ ταῦτα δύο ὀνόματα

δωρεάν, ὡσπερ οἰκία μεταβάσα εἰς νέου κυρίου κατοχὴν
 διὰ τὴν τῶν πολλῶν ἀγνοίαν διατελεῖ γνωρίζομένη ὑπὸ τὸ
 ὄνομα τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς κτήτορος· ἀλλ' ὅπως μὴ γίνωνται
 διαπληκτισμοὶ μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ σκανδάλῳ
 καὶ φύξει τῆς πίστεως τῶν ἐν τῇ Δύσει Χριστιανῶν, σχε-
 φθέντες προετιμήσαμεν σιγήσαι· νῦν δὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ νεα-
 ρᾷ ἐπιθέσει τῇ κατὰ τὸ 1862 Ἰαν. 6 διὰ τῆς σημειουμένης
 Αὐτοῦ Ἐπιστολῆς Romani Pontificis σαλπιγγθείσῃ, ἰδόντες
 τὸ ἐπίμονον τοῦ πειρασμοῦ, προβαλλομένου μὲν ἐλεπόλεις
 καὶ καταπέλτας εἰς πολιορκίαν ταύτης τῆς ἀπορρήτου ἀκρο-
 πόλεως τῆς Εὐαγγελικῆς καὶ Συνοδικῆς πίστεως καὶ ὁ-
 μολογίας, λέγω, τῆς κατ' ἀνατολὰς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας,
 ἧς καὶ πύλαι Ἄδου οὐ κατισχύσουσιν, ὡς ὑπισχνεῖται ὁ
 θεμελιωτῆς αὐτῆς εἰς τοὺς πρώτους διδασκάλους καὶ ἐπισκό-
 πους αὐτῆς, οἷον Πέτρον, Παῦλον, Ἀνδρέαν, Ἰωάννην κτλ.
 ἐτοιμάζονται δὲ προσκαλούμενοι ἐπ' αὐτῷ καὶ Καρδιναλεῖς
 καὶ ἐπίσκοποι καὶ σοφοὶ καὶ πολύγλωττοι, ὅπως διαφθεί-
 ρωσι καὶ παραγαράξωσι τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς ἐν ταῖς
 λειτουργικαῖς βιβλίαις, τῆς μὲν ὅλης πραγματείας τὴν ἐκ-
 δοσιν τό γε νῦν ἀνεβάλομεν, ἀπόσπασμα δὲ ἐκ τῶν προλε-
 γομένων αὐτῆς ἐκτυποῦντες κοινοποιούμεν, μόνον ἵνα ὑπο-
 νύξωμεν πάντα χριστιανὸν ἀνατολικὸν τε καὶ δυτικὸν, ὁ-
 ποιασδῆποτε καὶ ἂν ἦ κοινωνίας, ἔτι καὶ τὴν Αὐτοῦ Μακα-
 ριότητα, διὰ τί γὰρ μὴ; πόσον ὀφείλει ἕκαστος προφυλάτ-
 τεσθαι καὶ πιστεῦειν ὀλίγον εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸ ἀ-
 δέκασον τῶν κρίσεων καὶ διορθώσεων, τῶν γινομένων παρὰ
 τῶν Οὐατικανῶν ἔτι καὶ τῶν κορυφαίων αὐτῶν.

Ἡ παρούσα ἀποσπασμάτιος συγγραφή δύο μεγάλων
 σοφῶν καὶ ἐπισημοτάτων Καρδιναλέων κρίσιν τε καὶ πίσιν
 ἀναλύει. Οὗτοι δὲ Βαρώνιός ἐστιν ἐκεῖνος καὶ ὁ περίπυρος
 Μάι τῶν non plus ultra τοῦ Κοντσοιστορίου ἢ τοῦ Κολλε-
 γίου. Εἶτε ἀφήσει τὸν ἀναγνώστην ἐλεύθερον ἵνα συμπε-
 ράνη ἀφ' ἑαυτοῦ περὶ τῶν λοιπῶν.

Γνωστὸν ὅμως σὺν πᾶσι τούτοις ποιούμεν, ὅτι οὐδεὶς
 ἡμῖν λόγος ἐνταῦθα, εἰ σώζονται ἢ οὐ οἱ ἐκ προγόνων ἤδη

τῷ παπισμῷ προσκείμενοι, τοῦτο ὁ Θεὸς οἶδε μόνος καὶ ἡ
 Ἐκκλησία, ἡμεῖς ἐνταῦθα κριτικῶς ἐτάζομεν τὴν ὑπόθεσιν·
 οὐδὲ παπιστὰς λέγοντες ἐννοοῦμεν ἀπλῶς τοὺς χριστιανούς
 τοὺς προσκειμένους νῦν γε τῷ παπισμῷ· διαμαρτυρό-
 μεθα εἰς τοῦτο! Οὗτοι γὰρ πλανῶνται ἐν τῇ ἀβώτῃ ἢ
 καὶ ἀδιαφορία αὐτῶν, καταβουκολῶμενοι καὶ νομίζοντες, ὅτι
 κατέχουσιν ἔτι τὴν ἐν Νικαίᾳ κηρυχθεῖσαν ὀρθόδοξον καὶ
 καθολικὴν πίστιν τῶν προκατόρων αὐτῶν, ὡς ἐνόμιζον καὶ
 οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι πλοῖον τοῦ Θησέως τὸ πρὸ αἰώνων παρ'
 αὐτοῖς τηρούμενόν τε καὶ ἐπιδεικνύμενον, ὅπερ κατὰ μικρὸν
 ἐπισκευαζόμενόν τε καὶ ἀλλοιούμενον, εἶχεν ἤδη παρηλ-
 λαγμένην καὶ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, ἔφερε δ' ὅμως πάν-
 τοτε τὸ αὐτὸ ὄνομα. Δίκαιον οὖν ἵνα οἱ τοιοῦτοι κατὰ τοῦτο
 καὶ κριθῶσι παρὰ τοῦ Δικαιοκρίτου, ᾧ ἀπέκειται. Ἡμεῖς
 ὀνομάζομεν παπιστὰς μόνους τοὺς ἐκ προθέσεως ψευδομέ-
 νους ἐν τε τῇ συνειδήσει ἑαυτῶν καὶ ἐν τῇ κρίσει καὶ δεῖ-
 ξει τῆς ἀγιωτάτης ταύτης δίκης τῆς μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ
 αὐτῶν, καὶ ἀπατῶντας ἐν συνειδήσει τοὺς ἀπλουστέρους
 χριστιανούς, τοὺς ἀπὸ τοιούτων σοφῶν ἀπεκδεχομένους
 μαθεῖν τὴν ἀγίαν ἀλήθειαν· οἷον, τὸν Βαζώνιον, τὸν Μάϊ
 κλπ. ἂν δὲ μὴ ἀπαξιῶς, σύνταξόν μοι καὶ τὸν ἀββᾶ Ἰαγῆ-
 ρον (l'Abbé Jager), οὐδαμῶς μέντοι ὡς δύσφημον βιογρά-
 φον τοῦ ἐν ἀγίοις Φωτίου· τοῦτο γὰρ ἔργον τῆς κλήσεως
 αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἐπινοήσαντα τὸ διὰ τὴν γλαφυ-
 ρότητα, συντομίαν καὶ δεινότητα θαυμαστὸν ἐκεῖνο ἀφυ-
 χτον ἐπιχείρημα. Ἐρωτώμενος γὰρ ὁ ἀββᾶ Ἰαγῆρος (l'Abbé
 Jager. Vie Photius.) διατί οἱ πατέρες τῆς Α' καὶ Β' οἰκου-
 μενικῆς Συνόδου καὶ οἱ τῶν μετ' αὐτὰς πέντε οὐδὲν οὐδα-
 μῶς λέγουσι περὶ τοῦ « ἐκ τοῦ Υἱοῦ » : τοσοῦτον ἀναγ-
 καίου ἄρθρου πίσεως, ὡς διατείνονται οἱ παπισαί; ἀποκρί-
 νεται ἐν καθαρῷ τῷ συνειδότη καὶ ἐν γλαφυρότητι γαλλικῇ:
 « on n'en parle pas parcequ'on ne le croyait que trop. »
 « Ἐτύγχανον γὰρ πιστεύοντες αὐτῷ πλέον ἢ ὥστε καὶ
 λέγειν τι περὶ αὐτοῦ. » Κρίμα! ὅτι ἡ τοιαύτη δεινὴ αἰτιο-
 λογία οὐκ ἐγνώσθη πρὸ τοῦ ἀββᾶ Ἰαγῆρου· πολὺ γὰρ ἂν

παρείχε τὸ ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον· οὐδὲ γὰρ οἱ ἡμέτεροι κατέτριβον ἂν τὸν χρόνον ἐλέγχοντες δι' ἀποδείξεων ψευδῶς καὶ παρέγγραπτον εἶναι τὸ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν ἐνιαχοῦ ἀπαντῶμενον ἄκαιρον « καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ » οὐδ' ὁ γεραρὸς Καρδινάλις Βαρώνιος, ἀφεις τὰ τοῦ Οὐατικανοῦ συμφέροντα, περιφέρειτ' ἂν ἐν τῷ γήρατι αὐτοῦ τὰς αὐχμηρὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς, ἀσθμαίνων κατόπιν τῶν Κρεσκονίων ἀναγνωσμάτων διὰ τοὺς δυσπειθεῖς, ὡς ὀνομάζει ἡμᾶς ὁ ἀποστάτης Ἀρκούδιος(*). Καὶ τέλος οὐδ' ὁ σοφὸς Καρδινάλις Μάι κατεδαπανᾷτο ἂν προικίζων *con ricchezza di erudizione* τὴν νόθον θυγατέρα τοῦ Βέκκου, τὴν υἱοθετηθεῖσαν αὐτῷ *particulam dogmaticam* ΕΚ. Τὸ Παλλάδιον τοῦ Παπισμοῦ.

(*) Τὴν περὶ Βαρωνίου ἐπίκρισιν, ἣν ἐνταῦθα μνηύομεν, ὡς οὖσαν κατὰ πολὺ ἐν συναφῇ μετὰ τῆς λοιπῆς πραγματείας ἐκρίναμεν ἤδη ἄνω μὴ ἀποσπᾶσωμεν αὐτὴν ἐκ τοῦ ὅλου.

§. 30. Ἐν τῷ ἐσχάτῳ τούτῳ παραγράφῳ ἡ ῥόμη τοῦ λόγου ἔφερεν ἡμᾶς, ἵνα μνημονεύσωμεν τοῦ περιπύστου καὶ σεβαστοῦ τοῖς πᾶσιν ὀνόματος τῆς Αὐτοῦ Ἐμινένσας τοῦ Καρδινάλεως κυρίου Μάι· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ἐμνημονεύσαμεν τούτου ἐν λύπῃ (τί γὰρ καὶ πάθοιμεν τοῦ δικαίου οὕτω βοῶντος) μεταξύ τῶν ἐν γνώσει παραχαρακτῶν τῆς ἀληθείας πρὸς χάριν τοῦ Παπισμοῦ. Ὀφείλομεν λοιπὸν ἢ ἀποδείξαι τὴν κατηγορίαν, ἢ θέσθαι ἡμῖν αὐτοῖς τίμημα συκοφαντίας· εἰ δὲ πῶς μακρηγορήσωμεν ἴλεω ἔστωσαν ἡμῖν οἱ φιλόχριστοι ἀναγνώσται· ὑπὲρ τῆς ἀληθείας γὰρ ὁ ἀγὼν, ἧς ὁ ἀντίδικος τηλικούτους συνηγόρους περιεποιήσατο.

§ 31 Ὡς ὅταν ἐν μεγίστῃ πανδήμῳ ὑπολήψει ἀνὴρ ἀκούηται κατ' ἀρχὰς αἰσχροουργῶν ἢ κιβδηλοποιῶν, ἔχων ὅμως τὴν προτέραν φήμην ἔτι ἀντιλαλοῦσαν καὶ οἰοεὶ ὑπεραπολογουμένην, ἐπὶ πολὺ ἀπίθανα δοκοῦσι τοῖς ἀπραγμονεστέροις τὰ ἀδόξενα, καὶ εἰλικρινεῖς συκοφανταί, ἕως οὔ, κατὰ μικρὸν τῶν ὑποψιῶν αὐξουσῶν καὶ τῶν κινήματων καὶ πράξεων αὐτοῦ κατὰ μίαν ἐταζομένων περιεργότερον καὶ ἀκριβέστερον, καταντᾷ ἵνα τέλος φωραθῇ, τοιοῦτό τι συνέβη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς αἰρέσεως τοῦ Νεστορίου (§. 14.) τοιοῦτό τι συνέβη καὶ εἰς τὴν τῆς Ῥώμης ἐκκλησίαν, σεμνήν τε οὔσαν καὶ περιαδομένην ἔτι ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων οἰοεὶ τὸ μαντεῖον τῶν χριστιανῶν· οὕσης γὰρ τῆς Ῥώμης καθέδρας τῶν κυβερνούντων τότε τὴν Οἰκουμένην, οἱ ἐπίσκοποι ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν ὠφέλου καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ οὐ μικρὸν τὸν μάλιστα εἰς τὰς ἐπαρχίας καταδιωκόμενον χριστιανισμόν, νῦν μὲν συμβουλευόντες, νῦν δὲ μεσιτεύοντες, ἐνίοτε δὲ καὶ χρηματικῶς βοηθοῦντες διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς καὶ πλουσιωτάτους, ὡς τῆς πόλεως ἐκείνης γενομένης ἀποθήκης καὶ ταμείου τῆς περιουσίας τοῦ παντὸς κόσμου ἀπογυμνωθέντος. Δι' αὐτὰς οὖν τὰς αἰτίας ἐπαξίως ἐτιμῶντο· ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκεῖ γεόμενον μαρτύριον τῶν Κορυφαίων Ἀποστόλων, ὡς ἔκ τινος

ἀρχαίας παραδόσεως ἔχομεν, περιέβαλε δόξαν καὶ σέβας τὸν ἐπισκοπικὸν ἐκεῖνον θρόνον παρὰ πάντα ἄλλον ἀποστολικὸν θρόνον. ἔλεος γὰρ καὶ ἀλήθεια συνήντησαν ἐκεῖ κατὰ τὸν ψαλμῶδόν. Ἀλλὰ κρίμασιν εἰς οἶδεν ὁ Κύριος διὰ λόγους οὗς ἀνεφέραμεν (§ 17), ἡ ὑμνουμένη ἐκεῖνη ἐκκλησία τῆς Ρώμης δυσκόλως μὲν τόκατ' ἀρχὰς καὶ ἐυσανάσχετοῦσα, τέως δὲ διὰ ὕλικά συμφέροντα τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς, (ἡ ὡς ὀνομάζει αὐτοὺς ὁ παπιστῆς Πλατίνας, immania monstra τέρατα πελώνια) κατὰ τινὰ ἐποχὴν θεομηνίας, χρηματισάντων διαδοχικῶς πῶς ἐξώλεσάτων ἀνθρώπων, ἠνέωξε τὰς πύλας εἰς τὸν παπισμὸν, εἰδός τι νεωτερισμοῦ Ἰσπανικῆς πλάνης ἀμαρτάνοντος οὐσιωδῶς εἰς αὐτὸ τὸ ὑπερῦμνητον μυστήριον τῆς Ὑπερουσίου Τριάδος, ὡς διὰ μακρῶν ἐν τῇ ἐπομένῃ πραγματεία τρανῶς ἐκτιθέμεθα, καὶ σὺν αὐτῷ ὑπεδέχθη εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς κατὰ συνέπειαν τὴν περιφρουροῦσαν αὐτὸν φάλαγγα ἀλλοκότων δοξασίων. Οὗτος εἰσδὺς ἄπαξ, πρῶτον μὲν ἐσπούδασεν ἵνα δόξη τοῖς πᾶσιν ἀθῶος, εἶτα δὲ καὶ περιποιήσῃται ἐαυτῷ νομιμότητα, καὶ διὰ ψευδομαρτυριῶν ἐγγραφῇ ὡς γνήσιος καὶ ἀρχαῖος ἰθαγενῆς ἐνοικος, ὃ καὶ κατώρθωσε τῇ μαρτυρίᾳ τῶν ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ. Εἰς μάτην συνεβούλευσαν αἱ ἀδελφαὶ αὐτῆς ὅτι ἀποφώλιός ἐστι καὶ ἀποβλητέος διὰ τὸ κακότηδες αὐτοῦ· ἀλλ' αὐτὴ οὐ μόνον περιεπτύξατο αὐτὸν συμβουλεύοντα αὐτὴν, ἵνα κατεξαναστῇ κατὰ τῆς ἀδελφικῆς ἰσότητος αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τίτλους νομιμότητος καὶ ἰθαγενείας αὐτοῦ πλαστοὺς ἤρξατο προφέρων· ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τῶν κακῶν καὶ αἰ λογομαχίαι καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλας ἔχθη καὶ τέλος ὁ παντελής ἀποχωρισμὸς αὐτῶν ἀπὸ τῆς καταστρησιασάσης ἀδελφῆς. Νοθεύσαντες γὰρ οἱ παπισαί, ὅπως λαλήσωμεν περὶ τὸν καὶ ἀσχημάτιστον λόγον, καὶ παρεγγράψαντες κατὰ τινὰ χωρία τοὺς Λατίνους πατέρας, ὡς προχειροτέρους, οἷον Ἰλάριον καὶ Ἀμβρόσιον ἐκεῖνον, καὶ Ἰερώνυμον καὶ Αὐγουστίνον καὶ Γρηγόριον τὸν λεγόμενον Διάλογον κτλ. ὦν τὸ κλέος παρ' ἡμῖν πολὺ, παρῆγον μάρτυρας τῆς δοξασίας αὐτῶν, ὡς δὴθεν ἀρχαίας καὶ

δοκίμου, οἱ δ' ἡμέτεροι σεβόμενοι τὰ τηλικαῦτα κλεινὰ καὶ ἐπίσημα ὀνόματα, καὶ διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς γλώσσης μὴ φιλολογήσαντες ἀφ' ἑαυτῶν τὰ ἐκείνων συγγράμματα, οὐκ ἐτόλμων ἄχρι καιροῦ γράφεσθαι αἰρέσεως τὰ ἀναφερόμενα εἰς τηλικούτους ἄνδρας, οἱ μὲν πειθόμενοι εἰς τὴν δοθεῖσαν ἐρμηνείαν τοῦ πάπα Μαρτίνου, καὶ θεωροῦντες αὐτὸν ὡς βαρβαρισμὸν γλώσσης μᾶλλον ἢ ἀμάρτημα νοός, οἱ δὲ καὶ τοὶ αἰσθανόμενοι τὴν μοχθηρίαν τῆς νεολογίας, ἀλλ' ἰδιοτροπίαν τινὰ ὑποθέτοντες εἰς τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν, δυσανεσχέτου ἐπαμφοτερίζοντες εἰς τὴν γνώμην καὶ τὸ μὲν δόγμα ὡς ξενήκουστον καὶ κακῆθες θαρρόντως κατεπολέμου, οὐ μόνον δ' ἀλλὰ καὶ τὴν δι' αὐτοῦ μίανσιν τοῦ ἀχράντου Συμβόλου, τὸ κῦρος ἔχοντες ἀπὸ τῶν προτέρων συνόδων, (§ 11—16), τοὺς δὲ ἱεροὺς πατέρας ἐκείνους, οἴομενοι αὐτοὺς ἀληθῶς γράφοντας οὕτως, ἐξιλέων ὡς ξενίζοντας ἐν τῇ ἐκφράσει ἀποδιδόντες αὐτοῖς τὸ ὀφειλόμενον σέβας. Τοιοῦτος ἐχηρήματισε καὶ ὁ Ἱερὸς καὶ ἀκέραιος Φώτιος (ὄρ. Ἐγχύκλ.). Ἄλλὰ περὶ τὸν ΙΒ' αἰῶνα ἡ ὑποψία τοῦ δόλου ἠῶξανε διηνεκῶς· διὸ καὶ Γεώργιος ὁ Μητροπολίτης Κερκύρας παρ' Ἀλλατίω (De Eccl. Occ. et orient. perp. Cons. L. II. c. vj § 9.) περὶ τῶν τοιούτων μαρτυριῶν ἔλεγεν «ὕπερ ὧν ἀπολογητέον ὡσεὶ νενοθεύκασι τὰς τούτων συγγραφάς τινες.» Ἄλλὰ μετὰ τὰς ἀναιδεῖς κακουργίας τοῦ Βέκκου, αὐτομολήσαντος μὲν ἤδη εἰς τὰς παρατάξεις τῶν παπιστῶν, ἀναλαβόντος δὲ καὶ τὰ ἰδιώματα αὐτῶν, κακουργίας κατεργασθείσας ἐν τοῖς Ἑλλησι τῶν πατέρων, ἐγνώσθη ἐκ τοῦ πλησίον εἰς τοὺς ἡμετέρους, ὡς ὄντας ἐγκρατεῖς τῆς φιλολογίας αὐτῶν, ὁ δόλιος χαρακτήρ τοῦ παπισμοῦ. Ἄλλ' ἐπισημοτέρως ἐβεβαιώθησαν ἐν τῇ Φλωρεντινῇ ψευδοσυνόδῳ, ὅτε Ἰουλιανὸς ὁ Καρδινάλιος ἀνυποστόλως ἐτόλμησε παρουσιάσαι τὰ πρακτικὰ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, φέροντα τὸ Σύμβολον μετὰ τῆς προσθήκης «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ.» καὶ τινὰ περικοπήν ἐκ τῶν τοῦ οὐρανοφάντορος Βασιλείου. (§ 38. Γ.) τότε πλεον θαρράλειότερον, ὡς ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληφθέντων

τῶν κλοπιμαίων, ἤρξαντο οἱ ἡμέτεροι ἀποφαίνεσθαι ἀποτόμως, ὅτι ὅσα ῥητὰ τῶν δυτικῶν πατέρων διαφωνοῦσιν ἀπὸ τῶν τῶν ἑφῶν ὑποπτά εἰσι καὶ ὑποβολιμαία, ἀλλ' ἢ ἀποφανσις αὐτῆ ἐγένετο ἄνευ κριτικισμοῦ καὶ αὐστηρᾶς καὶ ἐναργοῦς δειξέως ἐκ τῶν σπλάγχων τῆς ἐκάστου φιλολογίας. Ἐν τούτοις δέ τινες καὶ τῶν πάνυ ἐκθύμων παπιστῶν οἷον ὁ Πηθαιος (P. Péleau.) ὡς ὀψόμεθα, καὶ ἄλλοι φιλόλογοι, αἰδοῦμενοι τὴν πάνσεπτον ἀλήθειαν, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἀτάσθαλος ἀποστάτης Ἀλλάτιος μὴ δυνάμενοι κρύψαι ταῦτα δὴ τὰ πασιδὴλα ὠμολόγησαν ἐκόντες ἢ ἄκοντες τὴν αἰσχρουργίαν. Σὺν πᾶσι τούτοις ὅμως ταῦτ' ἦσαν σποραδικαὶ τηρήσεις καὶ ἀντιλεγόμεναι ἢ ὑπὸ τῶν ἀμαθεστέρων ἢ ὑπὸ τῶν καχονουστέρων, τὸ δὲ μίasma ἦν μέγα καὶ ἐχρηζε χειρὸς Ἡρακλείας εἰς καθαρισμόν ταύτης τῆς κόπρου τοῦ Αὐγείου, ἐχρηζε ποταμοῦ ὀρητικῆς ποικίλης πολυμαθείας, κρίσεως ἀτρεκοῦς καὶ ἀτρήτων ἀγῶνων, καὶ τοιοῦτος κατὰ θεϊαν μοῖραν ἀνέλαμψεν ὑπέρμαχος τῆς ἐν Νικαίᾳ ὀρθοδόξου καὶ καθολικῆς πίστεως ὁ αἰοῖδημος Ἀδάμ Ζορνικαῦτος Βορόσος τὸ γένος, γεννηθεὶς μὲν ἐν Λούθηρανισμῶ, καταφυγὼν δὲ εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινῆς Μητρὸς τῶν χριστιανῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἐν ὧν ἐκείνῳ τῷ μεγίστῳ καὶ ἡρωικῷ ἔργῳ «Περὶ τῆς Ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,» ἐξόχως δὲ ἐν τῇ Β' καὶ Γ' πραγματεία ἐναῖς ἀπογυμνοῖ τοὺς δόλους καὶ τὴν κακὴν πίστιν τοῦ Παπισμοῦ. Τὸ μέγα ἔργον τοῦτο, συνιστάμενον ἐκ ΙΘ' πραγματειῶν, εἴποις ἂν ὅτι ἐνεακαίδεκα σεφανώματα κυκλωπίων τειχῶν περιέβαλλε τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα κατὰ πάσης μεθοδίας τοῦ πονηροῦ. Καὶ δυνάμεθα εἰπεῖν μετὰ πεποιθήσεως ὅτι τοιοῦτον ἄρτιον ἔργον οὐδεὶς κλάδος φιλολογίας ἔσχε ποτὲ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, οὐδ' ἴσως ἔξει εἰς τὸ μέλλον. ὅθεν ἐπὶ πληροφορία καὶ πικρῶσει παρατέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν πηγὴν αὐτὴν, ὅπως ἐμφορηθῇ.

§. 32. Ἡμεῖς ἀνωτέρῳ (§ 28—29) ἠτάσαμεν κριτικῶς

τόν παρεισαχθέντα δόλον εἰς τόν ἀνοθεματισμόν τοῦ Δαμάσου προκληθέντες, οὕτως εἰπεῖν, ὑπό τοῦ Κονφουταριστοῦ εἰς ἀπολογίαν· καί νῦν προκαλούμεθα ὑπό τοῦ αὐτοῦ εἰς ἕτερον παράδειγμα κακῆς πίστεως τοῦ παπισμοῦ, καί τῆς εἰς τήν νοθείαν καί παραχάραξιν ἱερῶν κειμένων ἰδιωματικῆς κλίσεως αὐτοῦ. Τοῦτο μὲν διότι καί πολύπλοκον, ὡς ὀφόμεθα, καί ἐπισημότερον ἐγένετο ἐκ μέρους τῶν λατινοφρόνων Γραικῶν, τοῦτο δὲ ὅτι ὁ τὴν Κονφουτατζιώνε γράψας ὡς τόν μόνον καί ἔξοχον Ὀρίαμβον τοῦ παπισμοῦ πανηγυρίζει ἡμῖν, μιμούμενος καί εἰς τοῦτο τόν Βέκκον. «Τοιοῦτο μνημεῖον, λέγει, ὡς γε πᾶς τις ὄρᾳ τιμιώτατον ὄν, ἤρκεσεν ἂν καί μόνον πείσαι πᾶσαν πείσμονα γνώμην» (σελ. 47). Ἐσι δὲ τοῦτο χωρίον τι ἐκ τοῦ νῦν μὴ σωζομένου ἀρτίου Γ'. Λόγου εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν ὑπό τοῦ μεγάλου διδασκάλου τῆς Ὀρθοδοξίας Γρηγορίου Νύσσης, ὅπερ ὁ Βέκκος, λατινόφων Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐρανισθεὶς ἐκ τινος σώου καί ἀρχαιοτάτου κώδικος οὕτως ἀεικῶς ἐδόλωσε, καθὰ δειχθήσεται ἐν τοῖς ἐπομένοις πρὸς ἀπάτην τῶν ἀπλουστέρων! Ἴδου ὀλοσχερῆς ἡ περιοχὴ οἷαν ἀναφέρει αὐτὴν ὁ ῥηθεὶς Βέκκος. (*)

§. 33. « Ἄ. Μία κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἀποδέδεικται τῆς ἀ-
» γίας Τριάδος ἡ φύσις· οὐ συγχεομένης ἀφ' ἐκάστης τῶν
» ὑποστάσεων τῆς κατὰ τὸ ἐξαιρετικὸν ἐπιθεωρουμένης αὐ-
» ταῖς ιδιότητος, οὐδὲ τῶν γνωρισμάτων ἐν ἀλλήλοις ἀλλασ-
» σομένων· ὥστε τὸ σημεῖον τῆς πατρικῆς ὑποστάσεως

(*) Ὁ Ἰωάννης Βέκκος ὅσα σθερὰ καὶ παρερμηγείας ἐπιδεικτικὰ συλλεγέντα πρῶτον ὑπὸ Βλεμμύδου καὶ ὅσα παρέφθειρεν αὐτὸς συλλέξας, ὡς δῆθεν συμβεβαστικά, συνέπηξεν εἰς ἓν τεύχος, ὅπερ ἐξέδοτο τύποις ὁ ἀποστάτης Πέτρος Ἀρκούδιος μετὰ καὶ ἄλλων τῆς αὐτῆς ζύμης, ἐπιγράψας «χρυσᾶ πονήματα.» Ἴδου πῶς περιγράφει αὐτὸ ὁ Συρόπουλος (Γεορ. Φλωρ. Συνόδου τμημ. Η. κεφ. 15.) « Ἐξέβαλλεν ἐκ τῶν ἰδίων κέλπων (ἑρωσσίας Ἰσίδωρος) ἄγεδοβίβλιόν τι πάσης παραφθορᾶς ἀνάμεστον, ὃ ἦν συνθεθεμένον παρὰ τοῦ Βέκκου, καὶ ἀνέγνω ῥητὰ τινα μὲν παρεωθαμένα, ἕτερα δὲ κακολωθωμένα, καὶ οἷον ἡμίτομα, καὶ ἐνηθρόνετο ὡς ὄλον τὸ βιβλίον τοιοῦτων ῥητῶν ἐστὶ μεστὸν.»

» ἐπὶ τὸν Υἱὸν ἢ τὸ Πνεῦμα μετενεχθῆναι ἢ τὸ τοῦ Υἱοῦ πάλιν
» ἐνὶ τῶν προκειμένων ἐφαρμοσθῆναι, ἢ τὴν τοῦ Πνεύματος
» ἰδιότητα τῷ Πατρὶ τε καὶ τῷ Υἱῷ ἐπιφαίνεσθαι. β'. Ἄλλ'
» ἐν τῇ κοινότητι τῆς φύσεως ἀκοινωνήτος ἢ τῶν ἰδιαζόντων
» θεωρεῖται διάκρισις. γ'. Ἴδιον τοῦ Πατρὸς τὸ μὴ ἐξ αἰ-
» τίου εἶναι· τοῦτο οὐκ ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύ-
» ματος· ὁ τε γὰρ Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐξῆλθε, καθὼς
» φησὶν ἡ Γραφή, καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ παρὰ τοῦ
» Πατρὸς ἐκπορεύεται. δ'. Ἄλλ' ὥσπερ τὸ ἀνευ αἰ-
» τίας εἶναι μόνον τοῦ Πατρὸς ὄν, τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Πνεύματι
» ἐφαρμοσθῆναι οὐ δύναται, οὕτως ἔμπανιν τὸ ἐξ αἰτίας
» εἶναι, ὅπερ ἰδιὸν ἐστὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος, τῷ Πα-
» τρι ἐπιθεωρηθῆναι φύσιν οὐκ ἔχει. ε'. Κοινοῦ δὲ ὄντος τῷ
» Υἱῷ καὶ τῷ Πνεύματι τοῦ μὴ ἐναϊτίως εἶναι, ὡς ἀν μή τις
» σύγχυσις περὶ τὸ ὑποκείμενον θεωρηθῆι, πάλιν ἐστὶν ἄ-
» μικτον τὴν ἐν τοῖς ἰδιώμασιν αὐτῶν διαφορὰν ἐξευρεῖν, ὡς
» ἀν καὶ τὸ κοινὸν φυλαχθεῖη καὶ τὸ ἴδιον μὴ συγχυθεῖη. ς'. Ὅ-
» γὰρ μονογενὴς Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς παρὰ τῆς Ἁγίας Γρα-
» φῆς ὀνομάζεται, καὶ μέχρι τούτου ὁ λόγος ἴστησιν αὐτοῦ
» τὸ ἰδίωμα. ζ'. Τὸ δὲ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς
» λέγεται, καὶ (ΕΚ) τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται· εἰ γὰρ
» τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ, φησὶν
» ἡ Ἁγία Γραφή. η'. Οὐκοῦν τὸ μὲν Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ
» ὄν καὶ τοῦ Χριστοῦ Πνεῦμά ἐστιν. θ'. Ὁ δὲ Υἱὸς ἐκ τοῦ Θεοῦ
» ὢν, οὐκέτι καὶ τοῦ Πνεύματος οὔτε ἐστὶν οὔτε λέγεται· οὐ-
» δὲ ἀντιστρέφει ἡ σχετικὴ αὕτη ἀκολουθία, ὡς δύνασθαι
» κατὰ τὸ ἴσον δι' ἀναλύσεως ἀντιστραφῆναι τὸν λόγον, καὶ
» ὥσπερ Χριστοῦ τὸ Πνεῦμα λέγομεν, οὕτω καὶ τοῦ Πνεύ-
» ματος Χριστὸν ὀνομάσαι. ι'. Ταύτης τοίνυν τῆς ἰδιότητος
» τρανῶς καὶ ἀσυγχύτως τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου διακρινούσης,
» τῆς δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ταυτότητος τὸ κοινὸν μαρτυ-
» ρούσης τῆς φύσεως, ἔρρωται δι' ἑκατέρων ἢ εὐσεβῆς περὶ
» τὸ θεῖον ὑπόληψις, ὡς καὶ ἀριθμῆσθαι τὴν Τριάδα διὰ
» τῶν Ὑποστάσεων, καὶ εἰς ἑτεροφυῆ τμήματα μὴ διακό-
» πτεσθαι. Ἴς οὖν μαγία τῶν πνευματομαχούντων κτλ. »

§. 34. Ἰωάννης ὁ Βέκκος ἀνὴρ εὐφύης καὶ προκαταληπτικῆς ἐπιδείξεως διὰ τε τὸ εὐπαρρησίαστον, καὶ τὴν θύραθεν καὶ ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν, διὸ καὶ ἐν ὑπολήψει παρὰ πᾶσιν, οὐ μόνον δ' ἀλλὰ καὶ οὐκ ἐξ ἐμφανοῦς, ἀλλ' ἐκ λόγου προσβαλλεῖν ἰκανός, « οἷος ἐκεῖνος τὰ τοιαῦτα ! » ἔδοξεν εἰς Μιχαὴλ τὸν αὐτοκράτορα ἀρμόδιος εἰς τὸ πείσαι τοὺς ἀποδιοπομπουμένους τὴν μετὰ τῶν Δυτικῶν ἔνωσιν, ἣν ἐσπούδαζε τότε φοβούμενος μήπως οἱ δυτικοὶ κυρήξωσι σταυροφορίαν κατ' αὐτοῦ, ὡς ἀνασώσαντος τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκ τῆς καταδυναστείας τῶν ἑβδομήκοντα χρόνους ἢ καί τι πλέον κρατησάντων αὐτῆς δυτικῶν. Ὅθεν προσεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα ἀναζωσθῆ εἰς τὸ ἔργον· ἀλλ' αὐτὸς οὐ μόνον ἀνένευσεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἱστορικὸν ἐκεῖνο ρητὸν εἶπε (α). διὸ καὶ ὡς παρήκοος τῆς βασιλικῆς ἐπιταγῆς, αὐτὸς τε ἐβλήθη καὶ σύμπασα ἡ συγγενολογία αὐτοῦ εἰς δεσμωτήριον, ὅπου ὄντα ἔπεμψεν εἰς αὐτὸν ὁ μονάρχης τὰ ὑπὸ Βλεμμίδου, ἀνδρὸς κάκεινου σοφοῦ μὲν, παλιμβούλου δέ, καὶ ὡς δεικνῦσι τὰ ὑπ' αὐτοῦ συλλεχθέντα ἀποσπασμάτια ἐκ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων (ὧν τὰ πλεῖστα ἢ παρενέγραψεν ἢ ἐκολώδωσεν ἢ καὶ διέστρεψεν εἰς ἀθώωσιν δῆθεν τοῦ παπικοῦ νεωτερισμοῦ) οὐκ ἀμωμήτου χαρακτῆρος. Ταῦτα τὰ πολλῆς νοθείας ἔμπλεα γνωμάτια ἀναγνοὺς ὑπεκρίθη ὅτι ἐπέισθη, ὡς ἔστιν εἰπεῖν τὸ « καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ » ἀπροκριματίστως, διότι εὐρηται ἐν τοῖς πατράσι τὸ « δι' Υἱοῦ. » Ὅθεν ἐξεληθῶν τοῦ δεσμωτηρίου προεχειρίσθη μὲν Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, πολλῆς δ' ἀπήλαυσε τῆς τοῦ Κρατοῦντος εὐνοίας τε καὶ χάριτος (Παχυμερ. Μιχαὴλ Παλαιολ. Ε'. 24), ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἀσυντελὲς ἐδόκει εἰς τὸν σκοπὸν, ὁ Βέκκος μηχα-

(α) Τότε διατρῶν ἔλεγεν· ὡς οἱ μὲν ἐπὶ τιμῇ καὶ εἰσι καὶ λέγονται, οἱ δὲ οὔτε εἰσὶν οὔτε λέγονται, οἱ δὲ λέγονται μὲν οὐκ εἰσὶ δὲ, οἱ δὲ ἀνάπαλιν εἰσὶ μὲν οὐ λέγονται δὲ. Ἐν τούτοις τακτέον καὶ Ἰταλοῦς μὴ λεγομένους μὲν ἀλλ' ὄντας ἀνόχους κίρῃσει. (Παχυμ. Μιχ. Ε'. 12.)

νεύεται τι ἔντεχρον. Ἰδοὺ πῶς· Θεόδωρος ὁ Σιφυλίτιος, « γεραρὸς ἀνὴρ » κατὰ τὸν Παχυμέρην (Ις. βιβ. Ε΄ αὐτ.) μέγας Οἰκονόμος πατριαρχεύοντος τοῦ Βέκκου, συσχεδιάσας καθ' ἑαυτὸν τὸ ποιητέον, συνεβούλευεν αὐτῷ κάκεινος ἀντικαθυπισχνεῖτο, ἵνα μὴ γράφῃ εἰς ἀντίρρησιν περὶ δογμάτων « μὴ δόξωμεν τοῖς κειμένοις παρεγχειροῦντες κἄν » ὅ,τι λέγοιμεν. » Ἐξ ὧν γράφει ὁ Παχυμέρης (Ἄνδρ. Παλαιολ. Α. 9.)— « Τέως εἰς ἀποφυγὴν τοῦ ἐγκλήματος καὶ τρισὶ κεφαλαίοις τὸν ἐπὶ τῇ τῆς Ὀρθοδοξίας ἡμέρᾳ ἀναγινωσκόμενον Ὅρον ἐπ' ἐκκλησίας ἐπῆύξανε προσιθεῖς, ποιούμενος ὑπ' ἀνάθεμα τρίτον τὸν ἦτοι δοξάζοντα, ἢ αἰτιον, ἢ μετὰ τοῦ Πατρὸς συναίτιον τὸν Υἱὸν τοῦ Πνεύματος, ἢ συγκαινωνεῖν ἐν γνώσει καταδεχόμενον τοῖς οὕτω λέγουσι καὶ δοξάζουσι· ταῦτα ἔλεγε, ταῦτα ἔγραφεν· εἰ δ' ἀνήκει τί, φησι, τῇ διὰ εἰς τὸν τῆς αἰτίας λόγον, τοῦτο τολμήμα μὲν λέγειν, εἰ ἐννοεῖν· εἰ δέ τις τολμῶν τὸ ἐκ τοῦ λόγου μὲν ἐρεῖ ἐμφαινόμενον, αἰτίαν δὲ πάντως ἀποίσεται τοῦ τολμήματος· ταῦτα κατὰ τὸν Βέκκον ταῖς ἀληθείαις καὶ πλέον οὐδὲν, » — ἐξ ὧν λοιπὸν γράφει ὁ ῥηθεὶς ἀκριβῆς καὶ ἀμερόληπτος ἱστορικός, εἶπεν ἄν τις τὸν Βέκκον, οὐ προστιθέμενον μὲν τῇ ἑτεροδοξίᾳ ἐν συνειδήσει, ἀλλ' ὅτι θέλων οἰκονομεῖν τὸ ἀνοικονόμητον, καὶ εὐπροσωπίξειν τὸ δυσειδὲς τῆς καινοτομίας ἐπὶ τῇ ἐνεσώσῃ χρείᾳ, λαθῶν διὰ τὸ λοξοδροῦμον καὶ ἄστιβον τῆς πορείας αὐτοῦ ἐνέβαλεν ἑαυτὸν εἰς βάραθρον. ἀλλ' ἐπειδὴ μικροῦ δεῖν ἅπαντες ἐναντιούμενοι τῷ Βέκκῳ ἐγκαλοῦντες καὶ ἀποκαλοῦντες αὐτὸν προδότην τῆς προγονικῆς εὐσεβείας, ἔγραφον πολλὰ, ἄπερ παρῶξινον Μιχαὴλ τὸν αὐτοκράτορα σπουδάζοντα, ὡς προέφημεν, παντὶ τρόπῳ τὴν ἔνωσιν, ἧς γενομένης, ὑπισχνεῖτο ὁ Πάπας, ἣν δ' οὗτος Κλήμης ὁ Ε΄ ἀναχαιτίσαι τὴν τῶν δυτικῶν ὀρμὴν κατὰ τῆς πόλεως· « καὶ τῷ κατὰ σφᾶς ἀσφαλεῖ τὴν τῶν ἄλλων ὀργὴν ἐξέκαιον, » λέγει ὁ αὐτὸς Παχυμέρης, ὑπήχθη καὶ ὁ Βέκκος « γράφειν καὶ ἀπὸ τῶν Γραφῶν συνιστᾶν ὡσαύτως » ὡς οὐκ ἐσφαλταῖ σφισιν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν τῶν Ἐκκλησιῶν καταπραξα-

μένοις εἰρήνην· ἀλλὰ καὶ χωρὶς τοῦ εἰς συμφέρον προβῆναι, αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἀσφαλῶς ἔχειν ἐκείνοις πράξαισι, συγκροτουμένη καὶ παρὰ τῶν Γραφῶν ἄλλοθεν. » Ἐν τούτοις ἰδοὺ πῶς ἡ περὶ τῆς προσκαίρου σιγῆς σοφὴ συμβουλή τοῦ μεγάλου Οἰκονόμου ἐστεφάνωται, καὶ αἴσιον εἶληχε πέρας. Ὁ Ξιφιλῖνος οὗτος εἶχε δύο γαμβρούς, τὸν μὲν, Πεντεκκλησιώτην ἐπωνυμούμενον, κεκτημένον κώδηκα σῶον, ὡς φησὶν ὁ Βέκκος, ἀρχαιότατον διαφόρων λόγων τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου Νύσσης, τὸν δέ, Ἐσκαμματισμένον ἐπιλεγόμενον, ῥεφερενδάριον ὄντα καὶ αὐτὸν τοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Βέκκου. Σύμπασα οὖν ἡ οἰκογένεια ἦν, ὡς ἕκαστος ὄρα, ὑπὸ τὰ νεύματα τοῦ Βέκκου. Ὁ οὖν Ξιφιλῖνος δανείζεται παρὰ τοῦ γαμβροῦ τὸν ῥηθέντα κώδηκα δῆθεν εἰς ἀνάγνωσιν, καὶ δὴ, ὡς ἡ συνέχεια τῶν πραγμάτων ἀπαιτεῖ, καὶ ἡ ἐπιδειχθεῖσά τε καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐπιδεικνυμένη ὑπὸ τῶν παπιστῶν ἐναγώνιος σπουδὴ περὶ τὸ γεγονός, προδοικῆσαι τε καὶ υποθήκαις τοῦ Βέκκου, παρεγγράφει ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίῳ τῆν ΕΚ, ἣν πρὸς διάκρισιν σεσημειώκαμεν γράμμασι κεφαλαίοις ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐπαχθείσῃ περικοπῇ. Εὐθύς οὖν ὁ μὲν ὡς τάχα εὐρῶν σύμφωνον καὶ τὸν Γρηγόριον Νύσσης, ἐν παναρχαιοτάτῳ καὶ ἀλωβήτῳ δῆθεν κώδηκι, εἰς τὴν Λατινικὴν δόξαν, ὥστε λέγεσθαι ἀνέκαθεν ὀρθοδόξως καὶ παρὰ τοῖς πατράσι τὸ «καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ» παρὰ τῶν Γραφῶν, ἀσπάζεται τὴν ἑνωσιν, πρότερον δῆθεν ἀποφεύγων αὐτὴν. Ὁ δὲ Βέκκος ὑποκρίνεται ὅτι ἐξ ἀπροόπτου τε καὶ ὀθεν οὐκ ἤλπιζε τάχα, ἄλλου τινὸς ἀνακαλύψαντος, ἡ καὶ τηρήσαντος, εὐρίσκει καὶ τὸν θεῖον Γρηγόριον συνηγοροῦντα τῇ αὐτοῦ δόξῃ, καὶ ἐπομένως οὐχ ἡμαρτεν ἐνωθεῖς. Τοῦτο ὡς μία τις νέα καὶ οὐσιώδης ἀνακάλυψις μέγαν ἐποίησε κρότον καὶ πολὺ ὠφέλησε τοὺς περὶ τὸν Βέκκον. « πᾶσι δὲ δῆλον ἐγεγόνει καὶ ἡμῖν αὐτοῖς καὶ αὐτῷ δὴ τῷ τῆν βίβλον ἔχοντι, καὶ ἀντικαθισταμένῳ πρὸς τὰ ἡμέτερα, » λέγει ὁ Βέκκος. Συγκεκροτήται οὖν σύνοδος, ἵνα ἐτασθῇ ἡ ὑπόθεσις· ὡς δὲ καθυπεβλήθη εἰς ἐξέτασιν καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίον,

ὡσπερ τὸ κίβδηλον νόμισμα καὶ ἐκ τοῦ ἐπηχήματος καὶ ἐκ τῆς χωνεύσεως δῆλον γίνεται, οὕτω καὶ αὐτὸ ἐκ τε τοῦ ἀκαταλλήλου τοῦ φθέγματος καὶ πρὸς τὴν λοιπὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγίου ἀντίξοον, καὶ τῆς λογικῆς ἀναλύσεως προδιδόμενον, οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς προγονικῆς ὀρθοδοξίας διεμαρτύροντο παρεφθαρμένον εἶναι, καὶ ὅτι ἡ πρόθεσις ΕΚ ἐν τῷ «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται» ξένη καὶ τῆς ὑφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λόγου καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ συγγραφέως καὶ τῆς Γραφικῆς ῥήσεως, ἣν ἐπάγει ὁ Θεὸς Γρηγόριος εἰς δεῖξιν. Πρῶτον μὲν γὰρ τί βούλεται τὸ, «καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς λέγεται, καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται» κατὰ γὰρ τὸ παπιστικὸν δόγμα ὁ ἐλληνοστὶ λαλῶν ὄφειλεν εἰπεῖν μᾶλλον «ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ εἶναι λέγεται, ἢ καὶ, προσμαρτυρεῖται· δεῦτερον δὲ μαρτυρεῖται τι, ὅταν λέγηται τὸ αὐτὸ ὑπὸ τοῦ μάρτυρος· οἷον ζητεῖται, εἰ ὁ δεῖνα εἶπε τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον, καὶ εἰσάγεται τρίτος τις μαρτυρῶν, ἵνα δ' ὅμως ἢ μάρτυς, ὄφειλε ἀπαναλαβεῖν καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς τὸ ζητούμενον, ἦτοι ναί, ἢ οὐ, εἶπε τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἐπάγει τὴν Γραφὴν μάρτυρα· «παρὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς» εἰς τί δὲ μάρτυρα; εἰς τὸ, «καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα,» λέγουσιν οἱ περὶ τὸν Βέκκον. Ἀλλὰ τὸ χωρίον τῆς Γραφῆς τὸ ἐπαγόμενον εἰς μαρτυρίαν λέγει, «εἴ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει κτλ.» ὥστε ὁ μάρτυς οὐ λέγει «καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα,» ἀλλὰ καὶ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα· πάντως δὲ καὶ ἀλλαχοῦ οὕτω λέγει ἡ Γραφή, «ἐξαπέσειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ» ὥστε ἀμφοτέραι αὐταὶ αἱ γραφικαὶ μαρτυρίαι ψευδίζουσι τὴν ΕΚ, καὶ ὡς παρέγγραπτον ἐλέγχουσιν. Ὅτι δὲ ἀπολύτως καὶ ἀναντιρρήτως αὕτη ἡ ΕΚ εἰσῆχθη δολίως, διὸ καὶ ἀλόγως καὶ παρὰ τὸν νοῦν τοῦ Συγγραφέως δηλοῖ, πλὴν τῆς Γραφικῆς μαρτυρίας, καὶ ἡ συνέχεια τοῦ λόγου αὐτοῦ· εἰπὼν γὰρ τὸ Πνεῦμα «καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς λέγεται, καὶ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται,» ἐπιφέρει ἐν συμπεράσματι, «οὐκοῦν τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ ὄν,

(εἶπε γὰρ πρότερον γ. ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται) καὶ τοῦ Χριστοῦ Πνεῦμά ἐστι. » καὶ παρακατιῶν: θ. « ὡσπερ Χριστοῦ τὸ Πνεῦμα λέγομεν, οὕτω καὶ τοῦ Πνεύματος Χριστὸν ὀνομάσαι » (οὐ δυνάμεθα). Ὡστε ἀπολύτως καὶ πρότερον κτητικῶς « τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα, » καὶ οὐχὶ προθετοπῶτως « Ἐκ τοῦ Υἱοῦ εἶναι τὸ Πνεῦμα » εἶρηκε. Δεύτερον, ἐν μὲν τῷ γ. ἐδαφίῳ ἐθετηγόρησε τὰς θείας προόδους, (ἐν ᾧ ῥητῶς καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἐκπόρευσιν) καὶ τὸ ἀγέννητον τοῦ Πατρὸς· καὶ ταῦτα ἴδια τοῦ Πατρὸς ἐκάλεσεν. Ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς ἐδαφίοις δ'. ε'. ζ'. καὶ ζ'. τὰς τῶν προόδων πρὸς ἀλλήλας σχέσεις, καὶ τί τὸ ἀντιστρέφον καὶ μήπως οὖν ἐν τούτῳ οὕτω συγκεχυμένως καὶ κομματικῶς καὶ ἀτόπως ἤμελλε λαλῆσαι περὶ τῆς ἐκπορεύσεως καὶ τοῦ εἶναι τοῦ Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ; Οὐτε ἀρχάριος μαθητῆς συντάσσει, ἐποίει ἂν τοιαύτην φαύλην σύνταξιν νοήματος. Δόλω τοίνυν ἡ Ἐκ ἐκείνη ὑπὸ τοῦ Βέκκου, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀδεξίως εἰσῆχθη παρεγγραφεῖσα, ὥστε καὶ μικρὰ γινώσις γραμμάτων ἀνακαλύπτει τὸ ψεῦδος. Ἄλλ' ἢ περὶ τὴν μεροληψίαν καὶ αἵρεσιν σπουδῆ οὐκ ἐρυθρίᾳ οὔτε σέβεται τινα· διὸ ὁ Βέκκος τὸ σαθρὸν τῆς τοιαύτης ἐαυτοῦ κακουργίας συνειδῶς, δι' ἑτέρου κακουργήματος προλαβεῖν πειράται τὸν ἔλεγχον, διὰ συκοφαντίας κατὰ ἀθῶων, καὶ αὕτη ἐστὶν ἀρχαία μέθοδος τοῦ παπισμοῦ, ἣν ἀκολουθοῦσιν οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ καὶ μέχρι τῆς σήμερον, ὡς ἐν τοῖς ἐπομένοις ὀψόμεθα καὶ τὸν σοφὸν Καρδινάλιν Μάϊ, ὅπου ὁ Παπισμὸς σιγματίζεται, βοῶντα διὰ προκατάληψιν τῶν ἀμαθῶν *fraus Schismaticorum!!* δόλος τῶν σχισματικῶν. Ἐν τούτοις θνήσκει ὁ Ξιφιλῖνος, ἀλλ' οὐ μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ εἰς τὸν αἰδέσιμον καὶ τιμιώτατον διὰ τὴν ἀρχαιότητα κώδηκα κακούργημα αὐτοῦ. Ἐπειδὴ μέντοι ἐξεταζόμενος ὁ κώδηξ καὶ καλλιγραφικῶς καὶ ἐκ τοῦ μέλανος εὐκόλως ἂν προῦδιδε τὴν ἀνόσιον ὄψιμον χεῖρα, ὁ δὲ Βέκκος ἦν τῶν ὡς οἶόντε προβλεπτικῶν κιβδηλοποιῶν, ἐσκέφθη ὅτι ἢ προσγραφεῖσα Ἐκ ἀπαιφιομένη ἐκείθεν, καὶ λελοβωμένου μένοντος τρυεδάφους, τάχα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας,

παρεῖχεν ἂν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὴν ῥοπήν μείζονα, ἢ οὕτως ὑποπτος χειμένην ἐκεῖ, διπλοῦν ἐπιφέρουσα τὸν ἔλεγχον ἐκ τε τοῦ νοήματος καὶ τῆς γραφῆς. Ὅθεν ἡ αὐτὸς ἀπέυθείας ἡ διὰ τοῦ κύρ 'Ρεφερενδαρίου συγγάμμου ὄντος τοῦ κεκτημένου τὴν βίβλον, ἐκκόπτει σιδήρῳ τὸ μέρος, ὥστε μένειν οὐλήν τινα, καὶ ἀφήσει τὴν ὑπόθεσιν πρὸς καιρὸν ἀμνημόνευτον. Μετὰ ταῦτα ὁ Βέκκος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἀπεριέργως δῆθεν καὶ μεταξύ λόγων, ἐμνήσθη καὶ τοῦ κώδηκος, καὶ ἐπυνθάνετο τὰ περὶ αὐτοῦ· τοῦ δὲ κύρ 'Ρεφερενδαρίου ἐξιστορήσαντος ἐν κατανύξει ψυχῆς τὸ καταπραχθὲν παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν κώδηκα, ὅτε δῆθεν ἀντεφέρετο ἔτι τοῖς ἐνωθεῖσιν, ἀλγεῖ ἄλγος, οἷον οὐκ ἂν ἔχοις εἰκάσαι, ταρασσεται, θρηνεῖ, ὡς ἂν δηλονότι σύμπασα ἡ διδασκαλία τῆς ὀρθοδόξου Καθολικῆς πίστεως συνέθησκε τῇ ἀπαλειφθείσῃ ΕΚ. Διὸ καὶ ἐμμέριμος γενόμενος, ὡς ἐπὶ ἀπροσδοκῆτως συμπεσόντι κακῶ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ τοῦ θριάμβου, συγκροτεῖ ἅμα τῷ λόγῳ σύνοδον, συσκέπτεται περὶ τῆς θεραπείας τοῦ ἀνηκέστου τούτου κακοῦ, καὶ κοινῇ βουλῇ ἀπάντων τῶν περὶ τὸν Βέκκον ἀποφασίζεται, ὅπως γένηται πράξις ἰδία συνοδικῇ in perpetuam rei memoriam, ἐκτραγωδοῦσα τὸ καταπραχθὲν, ὡς ἐκ τῆς κατανουκτικῆς ἐξομολογήσεως τοῦ κύρ 'Ρεφερενδαρίου τοῦ καὶ κατεργασαμένου τὸ κακόν· ἴσον δὲ τῆς Πράξεως (*) τῆς Βεκκικῆς

(*) Ἡ πράξις αὕτη φέρουσα ἐποχὴν ἑψηφί, περιέχει ἐκτεταμένην καὶ μικροῦ δαῖν τριπλῆν τῆς καὶ αὐτὸ ὑποθέσεως ἔκθεσιν περὶ κεδητίας· εἶτα ἐκθεῖς τὰ περὶ τοῦ ῥητοῦ· τίνι τρόπῳ ἐνέκυρσε τῇ μοιραίᾳ ἐκείνῃ καὶ μοναδικῇ ΕΚ ὁ Σιφιλίνος, καὶ πῶς ὠφέλησεν αὕτη ἡ θαυμασία ΕΚ εἰς τὴν ἔνωσιν, καὶ πῶς ὁ μὲν πέθηκεν, ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Κ. 'Ρεφερενδάριος «χρῆται σιδήρῳ καὶ ἐκκόπτει τὸ ΕΚ.» Ἀλλ' ὅτε ἔληξε τούτῳ τὸ ἰδιόγνωμον καὶ τῆς εἰρήνης ἐγένετο, καὶ μεθ' ἡμῶν τὸ κοινωνικὸν ἔσχε, λέγει ὁ Βέκκος, ἔτυχέ πως ἀναμνησθῆναι ποτε τὴν ἡμῶν μετριότητα τῆς δηλωθείσης βίβλου» καὶ μαθοῦσα ἡ μετριότης αὐτοῦ παρὰ τοῦ Ἐσκαμματισμένου τὸ γεγονός ἐτραυματίσθη μέσσην τὴν καρδίαν «καὶ ἐμμέριμος λογισμὸς καὶ σὴς δόσεων ἐμπίπτει τῇ ἡμῶν μετριότητι, ὅπως τοιοῦτο ἐστὶ τὸν ἐνοθεύθη (ἴσ. γράφ. νοθευθὲν) τὴν ἀξιοπιστίαν ἀπόλεσε τῇ ἐκκλησιαστικῇ εἰρήνῃ τὰ πολλὰ συμβαλλόμενον» καὶ ὅπως χρόνοις τασούτοις τὸν κίνδυνον ἀποδράν,

συνόδου διασωθέν ἐν τῇ τῶν Παρισίων Βασιλικῇ Βιβλιοθήκῃ ὡς τι ἔρμαιον εὐρῶν, κατεχώρησεν ὁ Ἀλλάτιος ἐν τῇ κατ' αὐτὸν συμφωνίᾳ τῆς τε Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐπιλέγων· «Τὸ ἐκ τῆς Βασιλικῆς Βιβλιοθήκης παρὰ τοῦ ἐλλογιμωτάτου Ἰωάννου Αὐδέρτου κοινωθέν μοι ἄξιον ὡς ἀληθῶς καὶ σπάνιον τοῦτο μνημεῖον ἐγγράφῳ ἐνταυθι, ὅπως οἱ τοιοῦτοι συκοφάνται μάθωσι καὶ ἐξ αὐτοῦ πότερον οἱ Λατῖνοί εἰσιν ἢ οἱ σχισματικοὶ Ἕλληνες οἱ τὰ τῶν ἁγίων Ἑλλήνων Πατέρων συγγράμματα διεφθαρκότες. » Ἀληθῶς δὲ καίτοι ἄκων ὁμολογεῖ δ' ὅμως ὁ Ἀλλάτιος, ὅτι τοῦτο τὸ κακούργημα, ὡς καὶ ἄλλα τινὰ εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς κώδηκας κακῶς καὶ ἀδεξίως οἱ Γραικοὶ

ὅτι καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐσφάδαξε πόλεμος (νοεὶ βέλαια τὴν κατὰ τὸν θεῖον Φώτιον καὶ ἱερὸν Μιχαὴλ τὸν Κηρουλάριον ἐπεχρῆν), ἀρτίως παρεχαράχθη ὑπὸ ἀποτόμῳ τομαί, ὡς μήτε τὸ ἐντεῦθεν τοῦ ἐκλείπειν τὸ ἀσφάλειαν τῆς ἐκκλησίας εἶναι, μήτε μὴν προστεθέντος καὶ πάλιν τὸ ἀξιόπιστον ἔχειν τὴν βίβλον καὶ ἀσφαλές, ἐκ τοῦ προσφάτως λογίζεσθαι προστεθῆναι διὰ τὸ τοῦ ἔσματος ὑποπτον. Κοινοῦται τοίνυν τὰ περὶ τούτου ἡ μετριότης ἡμῶν τοῖς παρευρεθεῖσιν ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσιν ἀδελφοῖς ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῖς, ἀναζητεῖται θεραπείαν τοῦ πράγματος, σκοπεῖ σὺν αὐτοῖς πῶς ἂν ἐπαυσθη τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ ἐφυτῆς δίκαιον! καὶ κοινῇ βουλῇ προβαίνει, καὶ γνώμη συνοδική, εἶναι μὲν τὸν τόπον κενὸν καθ' ὃν τὸ ΕΚ κείμενον διαγέγραπται· ὅτι μὴδ' ἀσφαλές ἀπόγε τοῦ νῦν γραφῆναι καὶ πάλιν αὐτὸ, ὑποψίαν τοῖς εἰσέπειτα ἔχον τὸ διὰ τῆς γραφῆς ὑπόψιον, σημειωθῆναι δὲ τὰ τοῦ πράγματος καὶ κοινῇ μαρτυρίαν καὶ πίστιν ἐντεῦθεν εἶναι, ὅπως τὸ γραφὲν παρεχαράχθη ῥητὸν διὰ τῶν ἐπιγόνων ἀσφάλειαν. Μὴ δὲ γὰρ εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦδε οὕτω σημειωθέντος τοῦ ἀληθοῦς διαπιστεῖν τινα, καὶ προφάσεις ἄς οὐ χρὴ κατὰ τοῦ ῥητοῦ προφασίσσασθαι!!! Ἐδοξε τοῦτο κοινῶς καὶ ἤδη τὴν σήμερον περατοῦται διὰ τῆς παρουσίας συνοδικῆς πράξεως, ὁμολογοῦντος μὲν καὶ πάλιν τοῦ Ῥεφερενδάρου καὶ οὐκ ἀρνούμενου τὸ σύνολον ὅτι τὸ ΕΚ παρ' αὐτοῦ διαγέγραπται, ζητούντος δὲ καὶ συγγνώμην, ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἀφ' ἡμῶν οὗτος ἐσχίζετο τὸ τοιοῦτο πεποίηκεν. Ὄθεν καὶ ἡ παρούσα συνοδικὴ πράξις εἰς δὴλωσιν γεγονυῖα ἀπετέθη τῷ καθ' ἡμᾶς χαρτοφυλακίῳ εἰς ἀσφάλειαν μὲν τῶν εἰσέπειτα, ὀφέλειαν δὲ τῶν ἐντυγχανόντων τῇ βίβλῳ, μανθανόντων ἐν τεῦθεν καθαρὰν καὶ ἀδέλωτον τὴν ἀλήθειαν!!! » Ταῦτα ἀναισχύοντως ὁ κιεδηλοποιὸς Βέκκος καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ὁμόφων ἰσόδοδος παρ' Ἀλλάτιφ (De Eccl. Occ. et Orient. p̄p̄et. Cousens. L. III. C. I. §. V.).

ἐποίησαν· ἀλλὰ πότε καὶ διὰ τί; ὅτε ἠνώθησαν μετὰ τῆς Ῥωμάνας Ἐκκλησίας, καὶ εἰς ὑποσηριγμόν τοῦ Παπισμοῦ, κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων Παπιστῶν, οἵτινες πρὸ τοῦ Βέγκκου νενοθεύασιν ἐν τοῖς Λατίνοις πατράσιν οὐκ ὀλίγα, ὧν τεσσαράκοντα τέσσαρα ἐξήλεγξε καὶ τῷ Χ. ἐχάραξεν ἐγκαύσας τὸ μέτωπον τοῦ Παπισμοῦ κριτικῇ τῇ ὀξυνοῖα καὶ γεωμετρικῇ, οὕτως εἶπεν, τῇ ἐνεργείᾳ ὁ ἀειμνηστος Ζοιρνικαῦσιος, καὶ περὶ ὧν, ὁ μὲν ἐν ἀγίοις Φώτιος, μὴ ὑποπτευόμενος εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας ἐλληλακέναί τὸν νεωτερισμόν (ὃ γὰρ οὐ τολμᾷ τις οὐδ' ἄλλον τολμᾶν οἶεται), ὡς μὴ εἰδὼς τὴν Λατινίδα καὶ μὴ δυνάμενος κρίναι ἐκ τῶν ὀλικῶν συγγραμμάτων αὐτῶν, ὅμως δὲ ἀγόμενος ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνοδικῶν Ἀποφάσεων, καὶ ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως, ἦν κατ' ἔθος ἐπεμπον ἀμοιβαίως πρὸς τοὺς Πατριάρχας οἱ κατὰ καιροὺς ἀναγορευόμενοι Πᾶπαι, καὶ ὧν εἰς τὴν πρόσφατον παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ Α'. πρὸς Ταράσιον τὸν Πατριάρχην, θεῖόν τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, ἀναφέρεται ὁ αὐτὸς Φώτιος, ὑπετίθετο παρεκτροπὴν τινα καὶ ιδιερρύθμιαν ἐπίμομφον τῶν Λατίνων Πατέρων κατὰ τινα χωρία, διὸ καὶ λέγει ταύτην τὴν ἀντικαθολικὴν δοξασίαν, ὅτι ὡς ὁ Χάμ τὴν αἰσχύνην τῶν πατέρων αὐτῶν ἀνακαλύπτουσιν. (Φωτ. Ἐγκυκλ.) Ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Βέγκκος δικαίως (ὄρ. Παχ. Μιχ. Παλαιολ. Α'. 8.) κατεγίνωσκεν ἀσθένειαν τῆς λύσεως. Ὁ ἱερός ὅμως Μάρκος εἰς τὸ ἀληθές τῆς ὑποθέσεως προσεγγίζων ὡς φωράσας αὐτοὺς ἔλεγε: «Τὰς δὲ τῶν δυτικῶν πατέρων καὶ διδασκάλων φωνὰς ὄντως (γρ. αἷς τὴν) αἰτίαν τοῦ Πνεύματος τῷ Υἱῷ διδόνασιν οὔτε γνωρίζω, καὶ γὰρ οὐδὲ μετεβλήθησάν ποτε εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, οὐδ' ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐδοκιμάσθησαν, οὔτε παραδέχομαι, τεκμαιρόμενος ὅτι διεφθαρμένοι εἰσὶ καὶ παρέγγραπτοι διὰ τε πολλῶν ἄλλων καὶ διὰ τοῦ χθὲς καὶ πρώην προσενεχθέντος παρ' αὐτῶν βιβλίου τῆς (Ζ'.) Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὸν Ὅρον ἔχοντος μετὰ καὶ τῆς ἐν τῷ Συμβόλῳ προσθήκης, ὅπερ ἀναγνοισθὲν ὀπόσῃν αὐτῶν αἰσχύνην κατέχεεν ἴσασιν οἱ παρόντες. Ἀλλ'

οὐδ' ἐναντία ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις καὶ τοῖς κοινοῖς αὐτῶν δόγμασιν, ἀλλ' οὐδ' ἂν ὄλως ἀσύμφωνα τοῖς ἀνατολικοῖς διδασκάλοις ἔγραψαν οἱ πατέρες ἐκεῖνοι, οὐδ' ἐαυτοῖς ἀνακόλουθα, καθάπερ δι' ἄλλων πολλῶν ἐκείνων ῥητῶν ἀποδείκνυται.» Καὶ πάλιν· «Ἐγὼ οὐκ οἶδα εἰ τῶν παρ' ἐκείνοις δηλωθέντων ἀγίων εἰσὶ τὰ προσκομισθέντα ῥητά· εἰ οὖν ἀπολογήσομαι ἐρῶ ταῦτα νόθα· καὶ εὐθὺς εἶπον αὐτῷ τινες, (ἦσαν δ' οὗτοι οἱ λατινοφρονήσαντες Βησσαρίων, Ἰσίδωρος κτλ.) ὅτι, εἰ εἰκοὶς αὐτὰ νόθα, ὑβρίσεις τοὺς ἀγίους καὶ ἐγερεῖς διχόνοιαν. . . . ὁ δὲ εἶπεν οὐχ' ὑβρίσω τοὺς ἀγίους, ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἔχομεν ἡμεῖς τοὺς λόγους, ἐν οἷς εὐρίσκονται ταῦτα τὰ ῥητά, οὐδὲ ἡμῖν εἰσι γινώριμα, οὐδὲ γὰρ ἠκούσαμεν αὐτὰ μέχρι τοῦ νῦν, τὰ μὲν ῥητά παραγράφομαι ὡς ἀμφιβάλλων, ἐπεὶ οὐκ ἤδεν αὐτὰ, τοῖς δὲ ἀγίοις τὸ ὠφειλόμενον ἀποδώσω σέβας.»

§.35· Ἄλλ' ἐπιστρέφωμεν εἰς τὸ προκείμενον. Ὁ Μακαρίτης Ζοιρνικαῦτος (περὶ τῆς Ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματ. πραγμ. Β' καὶ Γ' περὶ τῶν διαφέρων παραφθορῶν κακουργηθεισῶν παρὰ τῶν Παπιστῶν ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων Πατέρων) ποιήσας τῇ συνήθει αὐτῷ ἀφύκτω λογοκρισίᾳ τὸν ἀναμφισβήτητον ἔλεγχον τοῦ Βεκκικοῦ τούτου δόλου, ὃν ἄλλως καὶ αὐτὸς ὁ ἐν Ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ ποιεῖ διὰ τῶν προηγουμένων καὶ ἐπομένων τῇ ὀθνεῖᾳ ἐκείνῃ καὶ ἀτόπῳ ΕΚ λόγωντε καὶ συλλογισμῶν αὐτοῦ, ὡς ἐωράκαμεν (§.34), φέρει ἀξιόχρεων μάρτυρα καὶ τὸν περίπυστον Πάδρε Πεταύτιον, ἄνδρα Ἰησοῦίτην μὲν καὶ ὁδᾶς ἐχόμενον, εἰ τις καὶ ἄλλος, τοῦ Παπισμοῦ, ἐν τούτῳ δ' ὅμως αἰδεσθέντα τὴν κραυγάζουσαν κατὰ τοῦ παπιστικοῦ τούτου δόλου Γραφικὴν ἀλήθειαν, καὶ ὁμολογοῦντα τὸ κακούργημα τοιοῖς δὲ λόγοις μελιχίοις τε καὶ πεφυλαγμένοις. «Ἐγὼ τὴν τοῦ Γρηγορίου ῥῆσιν ἐκείνην καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται, οὕτως ὑπολαμβάνειν ἐνάγομαι, ἀλλοτρίως ἐναυτῇ ἔχειν τὴν ΕΚ πρόθεσιν· μὴ δὲ

γεγραφεῖναι τὸν Γρηγόριον «τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς λέγεται, καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ εἶναι προσμαρτυρεῖται.» Οὕτω γὰρ (ἀνευ τῆς ἐκ δηλαδή) τὸ τοῦ λόγου ἀκόλουθον ἀπαιτεῖ. κτλ.» (Πεταύιος ἐν τῷ Ζ' τῶν περὶ Τριάδος κεφ. γ' §. ιδ.) Ἄλλὰ καὶ Λεκκιήνος καὶ τοὶ Δομηνικανὸς ἀνὴρ καὶ ἐκθυμος ὑπερασπιστὴς τοῦ νεωτερισμοῦ ἐπιμαρτυράμενος τὸν Πεταύιον καὶ τὴν αὐτὴν γνώμην ἀδεῶς καὶ φιλαλήθως ἀναφήνας (Disest. Damasc. I. §. 47) προσυποσημειοῖ: «Ἐξέστω δὴ κάμοι προσυποσημειῶσαι ὅτι ὁ Συγγραφεὺς (ἦτοι ὁ Ἅγιος Γρηγόριος) ἐπιχειρηματίζει ἐκ διαφόρων ῥητῶν τῶν ἐν ταῖς Γραφαῖς, ἐν αἷς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον λέγεται μὲν ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον καὶ δὴ καὶ προσμαρτυρεῖται Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ, οὐδέποτε δ' οὐδαμοῦ, ἐκ τοῦ Υἱοῦ εἶναι.» Οὕγων δὲ ὁ Αἰθεριανὸς (Βιβ. β'. κεφ. γ'. ἐν τῇ Βιβλ. τῶν Πατέρ. Ἐκδ. Κολωνίας Τόμ. ΙΓ'. μέρ. 6'. σελ. 378.) παραλαβὼν ὅλον τοῦτο τὸ τεμάχιον τοῦ Γρηγορίου εἰς ἀπόδειξιν δῆθεν τοῦ παπισμοῦ παρῆλθε σιγηλῶς τὸ, καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ εἶναι, κρίνας τιμιώτερον κολοβῶσαι τὸν λόγον εἰς τὸ οὐσιωδέστερον τῆς συζητήσεως μᾶλλον; ἢ μιᾶναι τὰ χεῖλη αὐτοῦ τῷ τηλικούτῳ ἀναιδεῖ ψεύδει τοῦ Βέκκου τὴν παράλειψιν ταύτην καὶ ὁ Πεταύιος τηρήσας ἐσημείωσατο (ὅπου ἀνωτ. §. ιβ'.) hęc omisit Hugo. «Ταῦτα παρέλιπεν ὁ Οὕγων».

§. 36. Κατώπιν λοιπὸν τοιούτων ὑπερβατικῶν κρίσεων καὶ Γραφικῶν μαρτυριῶν ἐκσυριχθείσης τῆς δοξίας παρεγγραφῆς ὑπὸ τοῦ κιδδηλοποιοῦ Βέκκου ἤδη πρὸ αἰῶνων, ἀλγεῖ τῷ ὄντι ἡ ψυχὴ ἐκάστου φιλαλήθους ἀνθρώπου καὶ νάρκη συνέχεται, βλέπουσα τὸν ἐν λόγαις περίπυστον καὶ πορφύραν ἐμπεπορημένον Καρδινάλιν Κ. Μάι ἐν μέσῳ τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος καταδεχόμενον ὠπεύειν τὸ Οὐατικανὸν καὶ μαιίνειν τὸν κάλαμον αὐτοῦ ἐν τῷ εὐρωτιῶντι βορβόρῳ τοῦ Βεκκικοῦ ψεύδους, ὅπως προπηλαχίσῃ τὴν καθολικὴν τῆς Ἐκκλησίας δόξαν, παρὰ μὲν τοῖς ἀμαθέσιν, οἷος καὶ ὁ τὴν Κομφουατζιῶνε συμπιλήσας, μνηστευόμενος

ἴσως ἑαυτῷ ὑπόληψιν, παρὰ δὲ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τοῖς μικρόν Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ λογικῶν μαθημάτων μετέχουσιν ἀπολιμπάνων εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα γεῦμα, οὐκ ἔρῳ τῆς ἀμαθίας αὐτοῦ, πεπαιδευμένος γὰρ ὁ ἀνὴρ, εἰ καὶ τις ἄλλος, ἀλλ', ὅπερ δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ αἰσχιστον, τῆς κακῆς πίστεως τῶν τὴν παπιστικὴν δίκην ἀμυνομένων, ἦν ἐπιδεικνυται προδήλως καὶ αὐτός, τηλικούτος ὢν, εἰς τοῦτο τὸ θεῖον ζήτημα, ὑπερασπιζόμενος ἀναξίως πάντῃ τῆς παιδείας αὐτοῦ καὶ υἰοθετῶν τὴν νῦν καὶ αἰεὶ ἐλεγχομένην σκότειον κιβδηλείαν τοῦ Βέκκου. Ἄλλ' ἔργον ἵνα καταμάθῃ τις ἡλίκη πτωχαλαζωνία καὶ παιδαριώδει ἀφροσύνη, ὃ τὴν Κονφουτατζιῶνε ἦτοι « τὴν ἀνασκευὴν » τῆς ἐγκυκλίου τοῦ σχηματικῆς Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθίμου. Ἐν Ῥώμῃ 1854.» βραψωδῆσας, ἐκφράζει ταύτην τὴν τῆς Βεκκικῆς κιβδηλίας προστασίαν τε καὶ συμπραχίαν τοῦ προεπαινεθέντος Καρδινάλεως. « Ἄλλ' οὐ δυνάμεθα ἐπισχεῖν ἑαυτούς, λέγει, μὴ καὶ δύο γέτινα ῥητὰ τοῦ ἐν ἀγίοις Γρηγορίου Νύσσης ἐπιδείξει, εὐρεθέντα » μὲν ἐν ἀρχαιοτάτοις κώδῃσι τῆς Οὐατικανῆς βιβλιοθήκης » ὑπὸ τοῦ ἐλλογιμωτάτου Καρδινάλεως Μάι, καταχωρηθέντα δὲ ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείσῃ νέᾳ τῶν Πατέρων βιβλιοθήκῃ τόμ. Α'. Ἐν τῷ περὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος τοίνυν κατὰ τῶν Μακεδονιανῶν λόγῳ αὐτοῦ βουλόμενος ὁ Γρηγόριος δεῖξει, ὅτι τὸ εἶναι τρίτον τῇ τάξει, οὐδεμίαν ἐπάγει μείωσιν τελειότητος ἐν αὐτῷ, χρῆται τοιαῦδέ τινα παραδείγματι· τριῶν γὰρ ὑποτεθεισῶν λαμπάδων, εἴ τις ἄφει τὴν τρίτην διὰ τῆς δευτέρας, οὐκ ἂν φαίη, ὅτι τὸ τῆς τρίτης θερμὸν διὰ τοῦτ' ἔλαττόν ἐστιν ἢ τὸ τῶν δύο προτέρων, ἐν ᾧ πᾶς τις ὁρᾷ ὡς οὐκ ἂν ἦν τὸ παράδειγμα ἀρμόδιον, εἰμὴ ὁ Νύσσης ἐβούλετο δεῖξει τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ὑποτυπούμενον ὑπὸ τῆς τρίτης λαμπάδος, ἐκπορεύεσθαι ἐκ τοῦ Πατρὸς δι' Υἱοῦ, τοῦ ὑποτυπουμένου τῇ δευτέρᾳ λαμπάδι. » (Nova P. Bibl. T. jv. Sti Gregor. Nysseni Serm. d. S. S. adversus Pneumatomachos Macedon. No 6)». Τούτου τοῦ παραδείγματος τὴν ἐξέτασιν ποιήσομεν ἐν ἰ-

δίω χώρῳ· νῦν δὲ προχωρῶμεν εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ λό-
 γου. « Ἡ δὲ δευτέρα μαρτυρία τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου ἐστίν
 » ἀπόσπασμά τι τῆς εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν τρίτης ὁμι-
 » λίας αὐτοῦ, ἐν ᾧ φανερῶς γέγραπται· τὸ δὲ ἅγιον πνεῦ-
 » μα καὶ ἐκ Πατρὸς λέγεται, καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ εἶναι προσ-
 » μαρτυρεῖται· τὸ δεσποτικὸν τῆς μεγαλοπρεποῦς μαρ-
 » τυρίας τηλικούτου πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας ἀποδείκνυ-
 » ται ἐν πλουσιότητι μαθήσεως πρεπούσης
 » εἰς τὴν αὐτοῦ βαθεῖαν παιδείαν· ὁ γὰρ σοφὸς
 » Καρδινάλις ἀφηγηθεὶς τὴν διαβόητον πρᾶξιν τοῦ πατριάρ-
 » χου Βέκκου, ὅστις ἐν τινι συνόδῳ συγχροτηθεῖση τῷ
 » 1280 ἀνεκάλυψε τὸν δόλον τοῦ Ἐσκαμματισμένου ἀπο-
 » ξέσαντος τὴν πρόθεσιν ἐκ ἐν τῷ περὶ οὗ ἡμῖν ὁ λόγος
 » ἀποσπάσματι ἐκ τινος κώδικος, ὃν ἐκέκτητο ὁ Σιφιλίνος
 » μέγας Οἰκονόμος τῆς ἐν Βυζαντίῳ ἐκκλησίας, ἀρχεται
 » ἐρμηνεύειν ὅτι ἡ πρόθεσις ἐκείνη εὑρηται οὐκ ἕλαττον
 » ἢ ἐν ὅλοις ἐννέα ἀρχαιοτάτοις κώδεξι τῆς Οὐατικανῆς
 » βιβλιοθήκης, ὧν εἰς ἀνάγεται μέχρι τοῦ ὀγδόου ἢ βέλτιον
 » εἰπεῖν τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος, ὃ ἐστὶ διακόσια περίπου ἔτη
 » πρὶν ἢ γενέσθαι τὸν Φώτιον, ὅτε ἡ περὶ τούτου τοῦ δόγ-
 » ματος συζήτησις οὐπω ἐκεκίνητο. Ὁ ῥηθεὶς κώδεξ ἑωνήθη
 » παρὰ τῆς Οὐατικανῆς βιβλιοθήκης ἐπὶ Πίου τοῦ Σ.
 » μετακομισθεὶς ἐκ τῆς μονῆς τῶν τῆς Γρόττα Φερράτα
 » μοναχῶν, ἐν ἧ καὶ εὑρέθη. Τοιοῦτο μνημεῖον, ὡς γε πᾶς
 » τις ὀρᾷ τιμιώτατον ὄν, ἤρκεσεν ἂν καὶ μόνον πεί-
 » σαι πᾶσαν πείσμονα γνώμην. Μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ
 » σοφὸς Καρδινάλις μεταβάς λαλεῖ περὶ τινος ἐτέρου κώ-
 » δηκος ἐν ᾧ τὸ μόριον ἐκ ἀπῆλειπται οὐ μὴν δ' ὥς ε καὶ
 » μὴ διαφαίνεσθαι τὸ ἴχνος τῆς ἀπαλείψεως, καὶ ὁ
 » σκιασμός τῶν ἀφαιρεθέντων γραμμάτων.
 » Καὶ δὴ ἐπιχειρήμασι δεινοτάτοις δεικνυσι τὸ πι-
 » θανόν, αὐτὸν εἶναι ἐκεῖνον ἀκριβῶς τὸν κώδεκα, περὶ οὗ
 » ὁ Πατριάρχης Βέκκος λαλεῖ, καὶ ὃν ὁ Ἐσκαμματισμένος
 » ἔφθειρεν. Ἐν δὲ τῷ τέλει ἐνθυμίζει πάνθ' ὅσα χωρὶα ἀρ-
 » χαίων συγγραφέων μνημονεύοντα τοῦ ῥηθέντος ἀπο-

»πάσματος τοῦ Νύσσης ἀναφερομένου ὀλικῶς. Οὐ τοῦ
 »νυν ἢ Κατόλικη ἀλήθεια, ἀλλ' ἢ Φωτιανῆ αἰ-
 »ρεσις ἀντιλέγει τοῖς πατράσι τῆς Καθολι-
 »κῆς ἐκκλησίας.»

§. 29. Παρατρέχοντες τὰ μικρὰ σφάλματα ἀφορῶντα
 τὸ ἱστορικὸν τοῦ κώδικος τοῦ Ἐσκαμματισμένου· οὐ γὰρ
 ὁ Βέκκος ἐξήλεγξεν, ἀλλ', ὡς ἐκ τοῦ συνοδικοῦ αὐτοῦ τοῦ
 Βέκκου ἱστορήσαμεν, ὁ μὲν Βέκκος, λέγει, ἐκ περιστάσεως
 ἠρώτησεν, ὁ δὲ Ἐσκαμματισμένος οἰκεία βουλή καὶ ἐν ἐξο-
 μολογήσει εἶπε τὸ γεγονός· οὐθ' ὁ Εἰφιλίνος ἦν ὁ κεκτη-
 μένος τὸν κώδικα, ἀλλ' ὁ Καρδινάλις διέστρεφέ πως τὸ
 ἱστορίον, ἵνα μὴ τις ὑποπτευθῇ τὴν ἐνυπάρχουσαν δολίαν
 συνεννόησιν. Ἄλλ' ἐδώμεν τοῦτο. Ἡμεῖς προαπεδείξαμεν
 καὶ λογικῶς καὶ Γραφικῶς, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ μάρτυσιν ἀπα-
 ραγράπτοις διὰ τε τὴν σοφίαν καὶ τὴν θεολογικὴν παιδείαν
 αὐτῶν, καὶ, ὅπερ μέγιστον, ἀνυπόπτων, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς
 προασπιστὰς καὶ προμάχους τοῦ παπικοῦ δόγματος τοῦ τε
 Πεταυίου καὶ Λευκίηνου, προαπεδείξαμεν, λέγω, καὶ ἡρμη-
 νεύσαμεν τὴν πολὺπλοκὸν κακουργίαν καὶ κιβδηλίαν τοῦ
 Βέκκου, ἀλλὰ τυχὸν ἐρεῖ τις ὅτι ὁ Βέκκος οὕτως εὔρεν ἴ-
 σως διεσθαρμένον τὸ χωρίον ἐν τῷ παλαιῷ ἐκείνῳ κώδικι
 ὑπὸ τῶν προτέρων πνευματομάχων αἰρετικῶν, τῶν δοξα-
 ζόντων τὸ Πνεῦμα εἶναι ΕΚ τοῦ Υἱοῦ· διότι λέγει ἐν τῇ
 αὐτῇ συνοδικῇ αὐτοῦ· «Μὴ ὑπολογισάμενος (ὁ Ἐσκαμμα-
 »τισμένος) ὡς καὶ ἕτεροι βίβλοι εἰς τὸ αὐτὸ ἠρευνήθησαν
 »κάκειναι οὕτως εἶχον, καὶ τῷ ΕΚ ἐπλούτου, καὶ τὸ ἀ-
 »νόθευτον ἐξέφυγον!» Πάντως τοιαῦται διαφθοραὶ ὑπὸ
 τῶν πνευματομάχων αἰρετικῶν, οἵτινες ἐσπούδαζον δεῖξαι
 εἶναι τὸ Πνεῦμα ΕΚ τοῦ Υἱοῦ ἢ ὡς γέννημα ἢ ὡς κτίσμα,
 ἢ καὶ ὡς ἐκπόρευμα αὐτοῦ, ἐγένοντο πρό τῶν παπιστῶν,
 καὶ ἐνδεχόμενον οἱ ἀρχῆθεν παπισταὶ εὐρίσκοντες οὕτως
 ἐκ γειτόνων τὴν δοξασίαν αὐτῶν πρὸς τὰ διεσθαρμένα ῥη-
 τὰ, ὡς σημειοὶ καὶ ὁ Ἀββᾶς Ἰάγηρος (Abbé Jager. Vie de
 Photius L. jx. p. 345) « Les Macédoniens. . . ne différaient
 » des Catholiques que parcequ'ils poussaient trop loin la

» conséquence de ce principe. » «Οἱ Μακεδονianoὶ οὐ διέ-
» φερων τῶν Καθολικῶν (τῶν νῦν δηλαδὴ λεγομένων Κα-
» τολικῶν), εἰ μὴ ὅτι προῆγον τὸ συμπέρασμα τῆς ἀρ-
» χῆς ταύτης (τὸ εἶναι δηλαδὴ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Υἱοῦ)
» πέραν τοῦ δέοντος, » εὐκόλως καὶ ἀνετάστως μετεχειρί-
σθησαν αὐτὰ, ἢ ἐν ἀγνοίᾳ ἢ καὶ ἐν γνώσει, ὡς ἀνωτέρω
μετεχειρίσθη ὁ Καρδινάλις Μάϊ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ Κονφου-
ταρισῆς τὸ παράδειγμα τῶν πριῶν λαμπάδων ἐκ τοῦ ἀγίου
Γρηγορίου, χωρὶς ἐξετάσεως ἀν ἀληθῶς τὸ παράδειγμα
συστηχῆ, οὐ λέγω κατὰ τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν τῆς ἐκ-
πορεύσεως, οὐ γὰρ περὶ αὐτῆς ὁ λόγος τῶ Ἁγίῳ ἐνταῦθα,
ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν παπιστικὴν, ἣν δι' αὐτοῦ σπουδάζοντες
συστήσαι ἡμῖν, συνιστᾶσι μᾶλλον τὸν Εὐνομιανισμόν· ἰδοὺ
διὰ τί. Οἱ ὀρθόδοξοι ἔλεγον ὅτι ἡ Θεότης θεωρεῖται Ἐκ
Πατρὸς Δι' Υἱοῦ Ἐν ἀγίῳ Πνεύματι· ἤτοι ὁ λέγων Θεὸν
ὀφείλει ἵνα διατρέξῃ ἐποπτικῶς, οὕτως εἰπεῖν, κατ' ἰδέαν,
ἐν τῷ νοεῖν τὴν Θεότητα καὶ τὸ βασιλικὸν μονοκρατορικὸν
ἀξίωμα αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Πατρὸς διαβιβάζων τὸν νοῦν εἰς
τὸν Υἱὸν καὶ μέσον αὐτοῦ μεταβαίνων εἰς τὸ Πνεῦμα, ὅ-
που καὶ ὀφείλει στῆναι ΕΝ ἀγίῳ Πνεύματι· ὅθεν τὸ τοῦ
Βασιλείου ἐκεῖνο, « ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ Μονογενοῦς
» ἐπὶ τὸ Πνεῦμα διήκει. » ὅθεν καὶ τὸ τοῦ θείου Γρηγορίου
Ναζιανζηνοῦ λόγιον· Μονὰς (ἤτοι ἡ Θεότης) ἀπ' ἀρχῆς (ἤ-
τοι τοῦ Πατρὸς) εἰς δυάδα κινήθεισα (εἰς τὸν Υἱὸν) μέχρι
τριάδος ἔσθη (εἰς τὸ Πνεῦμα)· ἀλλὰ καὶ πλεῖστα ἕτερα
λόγια ἐκφράζοντα ὀρθοδόξως τὴν ἰδέαν τῆς Θεότητος διή-
κουσαν ἀπὸ τοῦ Πατρὸς δι' Υἱοῦ, ἤτοι μεσιτευόντος ἢ πα-
ρεμπύπτοντος τοῦ Υἱοῦ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι. Οἱ Εὐνομιανοί,
εἶδος Μακεδονιανῶν, σφαδάσαντες μάλιστα ἐπὶ Βασιλείου
τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ Γρηγορίου Νύσσης ἐν ταύτῃ τῇ κατ'
ἀρίθμησιν διαδρομικῇ, οὕτως εἰπεῖν, ἰδέα τῆς Θεότητος
προσετίθεντο καὶ βαθμολογίαν οὐ μόνον ἀξιώματος, ἀλλὰ
καὶ φύσεως, οἰοῦναι ἀπὸ ἐντελοῦς Θεότητος τοῦ Πατρὸς
διὰ τῆς ἀτελεστεράς τοῦ Υἱοῦ κατιόντες εἰς ἀτελεστάτην
τοῦ Πνεύματος· ὅθεν, ὡς οἶδασιν οἱ τρόφιμοι τῆς Θεολο-

γίας, ἔλαβον τὸ ἐνδόσιμον οἱ δύο προμνημονευθέντες πα-
 τήρες ἵνα συγγράψωσι τοὺς θαυμασίους ἐκείνους λόγους
 κατὰ Εὐνομίου. Ὁ τοίνυν θεῖος Γρηγόριος, ἵνα ἔλθωμεν
 εἰς τὸ παράδειγμα τῶν τριῶν λαμπάδων, ἀποδείκνυσιν ὅτι
 οὐ πᾶν τὸ διήκον ἀπὸ πρώτου διὰ δευτέρου εἰς τρίτον ἀ-
 νάγκη καὶ ἐλαττοῦται· καὶ παραδειγματίζει τὸν λόγον ὅτι
 τὸ τῆς τρίτης θερμὸν ἢ φῶς διαδρᾶν διὰ τῆς δευτέρας ἀπὸ
 τῆς πρώτης οὐδαμῶς ἐλαττόν ἐστι· ταῦτα τὰ, ὡς καὶ αὐ-
 τὸς ὁ Κονφουταριστῆς προλαβὼν (§. 36.) ὀρθῶς εἶπεν,
 ὕλικά παραδείγματα καὶ ἄλλα διάφορα ἐπάγονται κατὰ
 τῶν Εὐνομιανῶν παρὰ τῶν δύο προεπαινεθέντων Πατέρων
 ἡμῶν περὶ τῆς ἐν Τριάδι Θεότητος καὶ οὐ περὶ τῶν Θείων
 προόδων τῆς τε Γενήσεως καὶ Ἐκπορεύσεως, ταῦτα γὰρ
 οὐ τῆς Θεότητος, ἀλλὰ τῆς Πατρότητος ιδιότητες· (*)
 δῆλον δὲ ἐκ πρώτης ὄψεως γίνεται, ὅτι τὸ παράδειγμα
 τῶν λαμπάδων, ἐὰν θεωρηθῇ ὡς τὰς Θείας προόδους ὑπο-
 τυποῦν, κατὰ τὴν ἀπάτην τοῦ Καρδινάλεως, τὸ Πνεῦμα ἐστὶ
 γέννημα τοῦ Υἱοῦ, ὡς διὰ σωλήνος, ἢ καὶ Υἱωνός τοῦ Πατρὸς,
 ἅπερ ἀρνεῖται ἡ Ῥωμᾶνα Ἐκκλησία, διότι αὐτὴ οὐ δοξάζει τὸ
 Πνεῦμα ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλ' ἅμα ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ ὡς ἀπὸ
 μιᾶς ἀρχῆς *tamquam ab uno principio*· διὸ, εἴ πως ὁ
 θεῖος Γρηγόριος ἐνόει ἐκφράσαι τὴν λατινικὴν δοξασίαν,
 ἔδει εἰπεῖν, ὅτι ἡ πρώτη λαμπὰς ἅπτει τὴν δευτέραν, καὶ
 πάλιν αἱ δύο ὁμοῦ ἅπτουσι τὴν τρίτην, ὅπερ οὐκ εἶπεν.
 Ἄλλ' οἱ παπισταὶ ἀπροστοχάστως οὕτως ἀρπάζοντες ἐν
 παράδειγμα, ῥηθὲν ἐφ' ἑτέρα δείξει, ὡς δῆθεν συμβάλλον
 εἰς τὴν δίκην αὐτῶν, συγγέουσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν δοξασίαν
 μετὰ τῆς Υἱοπατορίας, καὶ καθιστᾶσιν ἡμῖν ἀποφευκτό-
 τερον καὶ μισητότερον τὸν παπισμὸν.

Ἄλλὰ ποῖαν τινὰ δόξαν εἶχε καὶ ἔχει περὶ τῆς ἐκπορεύ-

(*) Ἐν γὰρ τῷ ἐπινεχθέντι χωρίῳ (§ 33. γ') λέγει, « Ἴδιον τοῦ Πατρὸς τὸ
 μὴ εἶ αἰτίου εἶναι· τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἰδεῖν ἐπὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος· ὅ, τε γὰρ
 Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐξῆλθε, καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκ-
 πορεύεται. »

σεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος Νύσσης δείκνυται ἐν τόπῳ οἰκείῳ οὐκ ἀπὸ τοιούτων ἀμφιβόλων λογίων, εἰς ἅπερ προστρέχει πάντοτε ὁ παπισμὸς, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐκτάδην ἐρμηνείας αὐτοῦ (§. 38. Γ'). Ἄλλ' ἐπιστρέφοντες, ὅθεν παρεξέβημεν εἰς τὸ παράδειγμα τῶν λαμπάδων, ὑποτυπουσῶν τὸ τῆς θεότητος ἀξίωμα ἴσον καὶ ἀπαράλλακτον καὶ ὁμότιμον ἐπιθεωρούμενον ἐν τῷ ἐξ οὗ, ἐν τῷ δι' οὗ καὶ ἐν τῷ ἐν ᾧ, κακῶς δὲ καὶ ἀτόπως ἐπαγόμενον ὑπὸ τῶν παπιστῶν εἰς στηριγμὸν τῆς ἰδίας αὐτῶν δοξασίας, πάντως ἐλέγομεν, ὅτι πολλάκινα κακῶς διέφθειρον οἱ πρό τῶν παπιστῶν πνευματομάχοι, ἅπερ ἡ ἀμαθεία ἢ κακοβουλία καὶ αὐτοὶ παραλαβόντες ἐπάγουσι μέχρι τῆς σήμερον, ὅθεν ἐνδεχόμενον καὶ ὁ Βέκκος, οὕτως εὐρών, οὕτω καὶ ἐξέδοτο πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς δοξασίας αὐτοῦ· ἀλλ' οὐχί! ὁ Βέκκος ἦν Ἕλληνα καὶ τὸ γένος καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ παιδείας τῆς τε θύραθεν καὶ ἐκκλησιαστικῆς μετασχών, καὶ ἐντριβῆς εἰς ἀνάγνωσιν συγγραφέων, καὶ ἰδία τῶν πατέρων, ἐξ ὧν ἀπήνθισεν, ἐκ προμελέτης, καὶ τὰ ὅσα κιβδηλα (ἂν μὴ θέλωσιν εἰπεῖν κιβδηλοποιὸν αὐτὸν) συνεστοίβασε, διὸ οὐκέτι ἠπατημένον, ἀλλ' ἐκ προθέσεως ἀπατῶν τεχναζόμενον καὶ λέγομεν καὶ ἀποδείκνυμεν· διότι μάλιστα ὅσα συνελέξατο τοιαύτης φράσεώς εἰσιν, ὥστε μιᾶς συλλαβῆς ἢ καὶ ἀπλοῦ γράμματος παραλείψει ἢ προσθήσει ἢ κόμματος μεταγωγῇ δυνάμενα, κακῶς μὲν, ἀλλὰ τοῖς γε ἐπιπολαιότερον ἐπιτρέχουσι τὰ ἀναγινωσκόμενα, καὶ μάλιστα τοῖς ἐθελοκακοῦσιν ἀποχρώντως βοηθεῖν, καὶ ἐπὶ λογοτριβῇ λαβὴν παρέχειν εἰς ἀνθρώπους ἰδιογνώμονας ἢ καὶ ἀπαταιώνας ἐκ συστήματος, οἷα συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης ΕΚ, ὅπερ ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ μεῖζονος τιμωρίας ἀξίον κρίνει· «δυσφώρατον γάρ, λέγει, » ἔχουσι τὰ τοιαῦτα τὴν κακουργίαν, ἐν μιᾷ συλλαβῇ τῆς » διαφορᾶς (ἴσ. γρ. διαφθορᾶς) ὑπαρχούσης. (ἐπιστ. νγ').»

§. 38. Ἴδου τὰ παραδείγματα τῆς Βεκκικῆς κακοθετίας.

Α'. Ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἁ. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ μὲν Βέκκος λέγει :

« Εὐρηται τὸ Πνεῦμα ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ Πατρὸς, ἴδιον δὲ τοῦ Υἱοῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀναβλύζον ἐστίν. »

Ὁ δὲ Γελάσιος Κυζικηνὸς (πολὺ ἀρχαιότερος τοῦ Βέκκου) Βιβλ. β'. κεφ. κβ'. ἀναφέρει τὸ ῥηθὲν χωρίον οὕτως :

« Ἐκπορευόμενον Μὲν ἐκ τοῦ Πατρὸς, ἴδιον Δὲ ὃν τοῦ Υἱοῦ. . . . Ὅτι δὲ ἐξ αὐτοῦ ΗΜΙΝ ἀναβλύζον ἐστὶ, σαφέστατα ἐν Εὐαγγελίοις ἐδίδαξεν αὐτὸς ὁ Κύριος. » Ὅπερ ἤλικην ἔχει τὴν διαφορὰν ἀπὸ τῶν τεταραγμένων λόγων τοῦ Βέκκου καὶ οἱ βραχὺ ἐγκύψαντες Θεολογικοῖς θεωρήμασι γνωρίζουσι. Καὶ γὰρ ἐκείνη ἡ ἱερά Σύνοδος χωρὶς ἐδίδαξε τὰς σχέσεις τῶν μακαρίων προσώπων εἰς τὰ ἐν τὸς, ὡς λέγουσιν οἱ Θεολόγοι, μετὰ ταῦτα ἐπέφερε τὸ, ΗΜΙΝ ἀναβλύζον, ἥτοι τὴν δωρεὰν αὐτοῦ εἰς τὰ ἐκ τὸς. Μαρτυροῦσι δὲ καὶ οἱ Παπισταὶ ἐν τῇ Φλωρεντινῇ ψευδοσυνόδῳ ὅτε γὰρ ἐπεμψαν οἱ ἡμέτεροι σχέδιον ἐνώσεως ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὀρθοδόξῳ βάσει τῆς Οἰκουμενικῆς ἁ. Συνόδου, ἐκεῖνοι ἀπειπόντες ἀπῆτουν παρὰ πάντας τοὺς λογικοὺς κανόνας, ἵνα δοθῇ εἰς τὸ, ἀναβλύζον, διασάφσεις καὶ ἐπεξηγήσεις καὶ δύναμις ἐκπορεύσεως προαιωνίου. (Σιλβ. Συροπ. Ἰστ. Φλ. Συν.)

Β'. Ἐκ τῆς Ἐκθ. Πίστ. Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ ὁ μὲν Βέκκος ἀναγινώσκει :

« Ἄγεννήτου μὲν ὄντος τοῦ Πατρὸς τοῦ τε Πνεύματος ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἀιδίως ἐκπεμφθέντος » (κατὰ τὴν τοῦ Ἀρχουδίου ἐκδοσιν.)

Ἄπασαι μέντοι αἱ ἐκδόσεις αἰὶνὰ ἀπὸ παπιστῶν ἀνδρῶν γεόμεναι ἐπὶ διαφοροὺς τῶν παρ' αὐτοῖς βιβλιοθηκῶν κώδικας φέρουσι.

« Τοῦ τε Πνεύματος ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς Δι' Υἱοῦ ἀιδίως ἐκπεμφθέντος. » Ὅπερ ἤλικην ἔχει τὴν διαφορὰν καὶ ἡ Καρόλου μὲν τοῦ Μάγνου πρὸς τὸν Πάπαν Ἀδριανὸν τὸν ἁ. πρόσκλαυσις κατὰ τοῦ Πατριάρχου Ταρασίου, εἰπόντος ἐν τῇ πρὸς ἐκεῖνον ἐπιστολῇ Δι' Υἱοῦ, καὶ οὐκ Ἐξ Υἱοῦ· καὶ αἱ ἐν Φλωρεντίᾳ δὲ περὶ τῆς ΕΚ καὶ Διὰ γεόμεναι συζητήσεις ἱκανῶς δεικνῦσι· καὶ αὐτὴ δὴ ἡ σπουδὴ τῶν

παπιστῶν ἐπὶ τὸ διαφθεῖραι καὶ διαστρέφει τὴν ἑλληνικὴν σημασίαν, ὥστε τὴν πρόθεσιν ΔΙΑ μῆκετι σημαίνει τὴν φυσικὴν αὐτῆς σημασίαν τῆς μεσιτείας, ὡς λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, ἥτοι τῆς παρεμπτώσεως τοῦ Υἱοῦ κατὰ τὸ Γραφικόν: « Ὁ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται » ἥτοι προφθασούσης, οἷον εἰπεῖν, ἐν τῇ τάξει, τῆς τοῦ Υἱοῦ ἰδέας, ὅθεν λέγεται παρὰ τοῖς πατράσι « καὶ τοῦ Υἱοῦ ἤρτηται. » Διὸ καὶ οὐδ' ἐπ' αὐτῇ τῇ σημασίᾳ τῆς προθέσεως ἔστεργον τὴν ἔνωσιν.

Γ'. Ἐκ τοῦ τρίτου τοῦ κατὰ Εὐνομίου τοῦ Μεγάλου Βασιλείου κατ' ἀρχὰς ὁ μὲν Βέκκος ἀναγινώσκει:

« Τίς γὰρ ἀνάγκη κτλ. ἀξιώματι μὲν γὰρ δευτέρον (τὸ Πνεῦμα) τοῦ Υἱοῦ, ὡς παρ' αὐτοῦ τὸ εἶναι ἔχον καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβάνον, καὶ ἡμῖν ἀναγγέλλον, καὶ ὅλως ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας ἐξημμένον παραδίδωσιν ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος » κτλ. ὁ δὲ ἱερός Μάρκος καὶ συλλογιστικῶς ἀπεδείκνυ, καὶ κώδηκας ἀρχαίους ἐπεδείκνυτο, ὅτι τὸ χωρίον ὑπὸ αἰρετικῶ ἀνδρὸς διέφθαρτο, καὶ ὅτι ἡ κοινὴ καὶ γνησίᾳ καὶ λογικῇ καὶ φυσικῇ ἀνάγνωσις ἦν αὕτη:

« Ἀξιώματι μὲν γὰρ δευτερεύειν τοῦ Υἱοῦ παραδίδωσιν ἴσως (α) ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος, » καὶ οὐδὲν πλέον.

Τρεῖς ὅλας συνεδριάσεις (Κ'. — ΚΓ'.) κατηνάλωσεν ὁ Ἰσπανὸς σοφιστὴς Ἰωάννης ὁ Προβιγχιάλης λόγους συνείρων ὑπὲρ τῆς Βεκκικῆς ἀναγνώσεως, οὗς ὡς ἰστὸν ἀράχνης διέλυεν ὁ ἱερός τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος, καὶ ἀπεδείκνυ ὅτι αὕτη ἦν ἡ ἀκακουργητος ἀνάγνωσις. Ταύτης

(α) Ὑπολαμβάνω τὸν Μέγαν Βασίλειον ἐνδοῦναι ἐνταῦθα, καίτοι κολαστικῶς ἴσως εἰς τὸ ἀξίωμα, ἵνα νικήσῃ εἰς τὸ ἐπαγόμενον φύσει, ἔπερ ἦν καὶ ὁ σκοπὸς τῆς δειξέως αὐτοῦ κατὰ τῶν Εὐνομιανῶν, ἀλλ' οὖν ἐκ συναρπαγῆς τὸ « ἴσως παραδίδωσιν ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος ἀξιώματι δευτερεύειν τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα, » ἐπειδὴ ὁ Θεὸς Γρηγόριος ἀποφαντικῶς φησὶν: « ἵνα τὸ ἀσύγχυτον σώζεται τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἐν τῇ μιᾷ φύσει καὶ ΑΞΙΑ τῆς Θεότητος, » ὥστε ὁ λόγος τῆς εὐσεβείας οὐ παραδίδωσιν ἀξιώματι δευτερεύειν τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα, ὡς γὰρ μία φύσις, οὕτω καὶ ἐν ἀξίωμα, διὸ καὶ « μία προσκύνησις, » ὡς ψάλλει ἡ Ἐκκλησία, « τῆς ἁγίας Τριάδος. »

τῆς ὕλης ἐδράσθη ἠρωϊκῶς ὁ μέγας ἐν κριτικοῖς αἰδιδίμος Ζοιρνικαῦτος, καὶ ἐν τριάκοντά που σελίσιν εἰς φύλλον μέγα οὕτως ἐξήντηλασε τὴν ὑπόθεσιν, ὥστε οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τι καὶ μικροῦ ἄξιον περαιτέρω. Ἀλλὰ τέλος καὶ ὁ μυρίων ἐπαίνων ἄξιος διὰ τὸ φιλάληθες αὐτοῦ Ἀββᾶς Ἰουλ. Γαρνιέρος Βενεδικτῖνος ἀνὴρ, ἐκ τῆς Συνάξεως τοῦ ἁγίου Μαύρου (Jul. Garnier Bénédicteain de la Congrég. Saint Maure) πολλὰ ἐρευνήσας καὶ πολλοὺς ἀσφαλεστάτους καὶ ἐπισήμους ἀρχαίους κώδικας ἐν διαφόροις βιβλιοθήκαις σωζομένους ἀντιβαλὼν, χαίρειν φράσας τὴν πείσμονα τῶν ἐν Φλωρεντία παπιστῶν ἐπιμονὴν εἰς τὴν πασίδηλον Βεκκικὴν νοθείαν, μὴ δὲ ν δειλιάσας ἐκύρωσε καὶ ἐβεβαίωσε τὴν τοῦ ὀσίου καὶ ἀκεραίου πατρὸς ἡμῶν Μάρκου ἀνάγνωσιν, ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ γενομένη τῶν τοῦ μνημονευθέντος Μεγάλου Πατρὸς συγγραμμάτων ἀκριβεστάτη καὶ κριτικωτάτη ἐκδόσει. Παραβιλέτω ὁ φιλαλήθης ἀναγνώστης τὸν χαρακτῆρα ἐνὸς ἀπλοῦ ἱερομονάχου πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς αὐτοῦ Ἐμινένσας τοῦ κυρίου Μαί. Ἡδύνατο βέβαια καὶ ὁ ἱερομόναχος Βενεδικτῖνος ἴση, καὶ, πέπεισμαι, μείζονι τῇ πολυμαθείᾳ τοῦ Καρδινάλεως *con ricchezza di erudizione degna della sua profonda dottrina*, ἵνα ἐπιχρυσώσῃ τὸ δεισιδὲς καὶ βλάσφημον ψεῦδος τοῦ Βέκκου, ἀλλ' ἀνάξιον ἔκρινεν εἰς χριστιανικὸν χαρακτῆρα, ἐν ᾧ πραγματεύεται περὶ Θεοῦ, κυβεύειν τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν καὶ τὰς συνειδήσεις τῶν ἀπλουσέρων, ἀπεκδεχομένων μαθεῖν ὑπὸ τοιοῦτων σοφῶν ἀνδρῶν τὴν Πάνσεπτον ἀλήθειαν. Ἀλλ' ὁ Καρδινάλις κύριος Μαί πίσινος εἰς ἐτέροιο ἀποστάτου καὶ Κολλέγα αὐτοῦ, τοῦ Βυσσαρίωνος, λόγους, προήχθη καὶ περαιτέρω, ἐτόλμησε δηλαδὴ ἵνα προσκλαυθῇ κατὰ τοῦ ἀθῶως τὴν ἀλήθειαν εἰπόντος Γαρνιέρου. *Quare haud sedo ansatis recte Garnerius Maurinus se gesserit, qui in Suam præstantem Basilii editionem ea verba non admisit, et in scholiis tantum narrative retulit.* « Διὸ οὐκ οἶδα εἰ ὀρθῶς » ἔπραξε Γαρνιέρος ὁ τοῦ ἁγίου Μαύρου μὴ παραδεξάμενος « τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἀρίστη ὑπ' αὐτοῦ γενομένη τῶν

» τοῦ Βασιλείου συγγραμμάτων ἐκδόσει, ἀλλ' ἀπορρίψας
» αὐτὰ ἀπλῶς κατ' ἀφήγησιν ἐν τοῖς σχολίοις. » Σημειώ-
σωμεν δὲ καὶ ἡμεῖς τοῦτο μόνον, ὅτι ἀδύνατον ἦν τὸν
Βασιλείου εἰπεῖν ἐνταῦθα περὶ τοῦ Πνεύματος « καὶ ὅλως
ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας (ἐκ τοῦ Υἱοῦ δηλαδὴ) ἐξημ-
μένον » διότι αὐτὸς ἀλλαχοῦ (Ἐπισ. μγ') λέγει ρητῶς,
« τοῦ Υἱοῦ μὲν ἤρτηται . . . (ὅτι δηλαδὴ μετὰ τὸν Υἱὸν
ὀνομάζεται), τῆς δὲ τοῦ Πατρὸς αἰτίας ἐξημμένον
ἔχει τὸ εἶναι, ὉΘΕΝ (ἦτοι ἐξ Οὐ) καὶ ἐκπορεύεται. »
Καὶ πάλιν, « Τὴν μὲν πρὸς Πατέρα οἰκειότητα τοῦ Πνεύ-
ματος νοῶ, ἐπειδὴ ἐκ Πατρὸς ἐκπορεύεται, τὴν πρὸς Υἱὸν δὲ,
ἐπειδὴ ἀκούω εἴ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
αὐτοῦ. » Αὕτη δὲ ἦν ἡ Καθολικὴ δόξα τῆς Ἐκκλησίας. Διό ὡς
ἀλλαχοῦ καὶ ὁ Γρηγόριος Νύσσης λέγει, (Α' κατ' Εὐν.) « Καὶ
αὐτὸ (τὸ Πνεῦμα) τὴν αἰτίαν ἔχον τοῦ εἶναι ὉΘΕΝ
(ἦτοι ἐξ Οὐ) καὶ τὸ μονογενές ἐστι φῶς » κατὰ τὸ εὐαγγελι-
κόν, « ὁ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται. » Διὸ ἀπολύτως
αὕτη ἡ ἀδόκιμος παρεγγραφή ἐγένετο μεταγωγῇ ῥήσεως
τυχόν ὑπὸ τῶν Πνευματομάχων, ἂν μὴ θέλωσι κιδῶλο-
ποιὸν τὸν Βέκκον. Διότι, τ' ἀληθὲς εἰπεῖν, ἡ παπιστικὴ
δόξα οὐ προεχώρησεν εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας, ὥστε λέγειν
« καὶ ὅλως ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας (τοῦ Υἱοῦ δηλαδὴ) ἐξημ-
μένον τὸ εἶναι τοῦ Πνεύματος, » αὕτη γὰρ ἡ δόξα ὑπάρ-
χει τῶν Πνευματομάχων, τῶν δοξαζόντων Υἱωνὸν τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς ἔλεγεν ἀνωτέρω (§. 37.) καὶ ὁ Ἀββᾶς
Ἰάγνηρος, roussée trop loin « προηγμένη πέραν τοῦ δέον-
τος. » εἰ καὶ οἱ ἀμαθέστεροι ἢ οἱ ζηλωταὶ παραβλέπουσι
τὴν διαφορὰν ταύτην ὡς μικράν. Ὁ εἰλικρινὴς παπισμὸς
ἴσταται εἰς χῶρον, ἐνθεν μὲν ἀνήκοντα εἰς τὴν τοῦ Σαβε-
λίου σύγχυσιν καὶ συγχώνευσιν τῶν δύο προσώπων εἰς ἓν
ἀπλοῦν τι, ἢ μίαν ἀκατονόμαστον ἀρχήν, ἐνθεν δὲ εἰς τὴν
διαρχίαν, ἢ καὶ εἰς τὴν βαθμολογικὴν κάθεισιν, ἦτοι ὕψεισιν
τῆς Θεότητος κτλ.

Δ'. Ἐκ τοῦ Γρηγορίου Νύσσης « Ὅτι οὐκ εἰσι τρεῖς Θεοί. »

Ὁ μὲν Βέκκος ἀναγινώσκει μεταλλάσσωσιν στίξιν, καὶ

ἀπαλείφω τὸν συμπλεκτικὸν δὲ, οὕτω :

« Τὸ μὲν αἴτιον πιστεύειν, τὸ δὲ ἐκ τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ ἐξ αἰτίου ὄντος. Ἄλλην πάλιν διαφορὰν ἐννοοῦμεν, τὸ μὲν γὰρ προσεχῶς ἐκ τοῦ πρώτου, τὸ δὲ διὰ τοῦ προσεχῶς ἐκ τοῦ πρώτου. »

Ἄλλ' ἅπαντες οἱ ἀρχαῖοι Κώδηκες, καὶ ἅπασαι αἱ ὑπὸ τῶν παπιστῶν αὐτῶν γενόμεναι ἐκδόσεις κατὰ διαφορὰς κώδηκας, καὶ αὐτὴ ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ λογικὴ σύνταξις πιστοποιοῦσιν ἡμῖν τὴν ἐχθρὰν τῆς ἀληθείας κίβδηλον χειρὰ τοῦ Βέκκου· καὶ γὰρ ἡ ἀληθὴς ἀνάγνωσις ἔχει οὕτω :

« Τὸ μὲν αἴτιον πιστεύειν, τὸ δὲ ἐκ τοῦ αἰτίου· καὶ τοῦ ἐξ αἰτίας δὲ ὄντος ἄλλην πάλιν διαφορὰν ἐννοοῦμεν, τὸ μὲν προσεχῶς ΕΚ τοῦ πρώτου, τὸ δὲ Διὰ τοῦ προσεχῶς ΕΚ τοῦ πρώτου. » ὅπου ἡ Διὰ ἀριδῆλως καὶ ὀρθοδόξως σημαίνει μὲν τὴν παρέμπτωσιν τοῦ προσεχοῦς, σημαίνει δὲ καὶ τὴν ἐν τοῖς θεολογουμένοις μεγίστην διαφορὰν τῆς τε Διὰ καὶ τῆς ΕΚ. Ὅθεν ἐλέγχεται κακόδοξος ὁ Ὅρος τῆς Φλωρεντινῆς ψευδοσυνόδου ταυτίζων τὴν Διὰ τῇ ΕΚ ὡς ἐξ ἐρμηνείας τῶν Πατέρων δῆθεν.

§. 39. Ταῦτα τοίνυν τὰ δείγματα τῆς κακοθεΐας τοῦ Βέκκου, ὡς ἔλεγεν ἀνωτέρω καὶ ὁ Σίλβεστρος Συρόπουλος ἐν τῇ παρ' ἡμῶν προγραφείσῃ σημειώσει, ἢ ὑπ' αὐτοῦ κατεργασθέντα, ὡς ἡμεῖς πεπεῖσμεθα, ἢ ὑπὸ τῶν προτέρων μὲν αἰρετικῶν κακουργηθέντα, ὑπ' αὐτοῦ δ' ἐν συνειδήσει ὡς τοιαῦτα, οὐ γὰρ ἠπάτηται, συμφορηθέντα ἐν τῷ κατ' αὐτὸν χρόνῳ, πολὺ τὸ θράσος παρέσχον εἰς τοὺς ἐθελοκακοῦντας παπιστὰς κατὰ τῆς ἀληθείας τοῦ ὀρθοδόξου λόγου. Ἄλλ' ἡ τῆς μοιραίας ΕΚ, ἥς τὴν ἱστορίαν διὰ μακρῶν διεξήλθομεν, ραδιουργία, ὡς ἀριστούργημα τῆς Βεκκικῆς εὐφύιας περὶ τὴν κίβδηλίαν, ἐπανηγυρίσθη διηνεκῶς ὑπὸ τῶν παπιστῶν καὶ πανηγυρίζεται μέχρι τῆς σήμερον, ὥστε καὶ τὸν σοφὸν Καρδινάλιν Κύριον Μάϊ ἐνθουσιασθέντα καὶ κάτοχόν πως γενόμενον καλεῖν τὴν ΕΚ ταύτην *particulam dogmaticam* μόριον δογματικὸν, ἀλλὰ περὶ τούτου ἐπομένως· τούτου δὲ τοῦ Καρδινάλιου ἐνθου-

σιασμοῦ, ὡς ἔκ τινος συμπαθείας, ὄλος γεγωνῶς καὶ ὁ
Κομφουταριστῆς μου, οὕτως ἀφθόνως καὶ τὴν κίβδηλον
ΕΚ, καὶ τὸν προσάτην αὐτῆς κύριον Μάϊ ἐπαίνοις ἐστε-
φάνωσεν! Ἄλλ' ἀνθρακες αὐτοῖς ὀθησαυρός. Μαρτυρούσης
γὰρ τῆς θείας Γραφῆς (ἀλλ' εἰς αὐτὴν οὐδέποτε ἐπέισθη ὁ
Παπισμὸς, διὸ ρητέον), μαρτυρούσης τῆς γραμματικῆς
συντάξεως καὶ τῆς λογικῆς συνεχείας τοῦ ὀρθοῦ λόγου,
(ἀλλ' οὐδ' αὐταὶ ἴσχυσαν ἵνα πείσωσιν, οὐ λέγω τὸν τὴν
Κομφουτατζιῶνε γράψαντα, οὐ γὰρ συνήθης καὶ φίλος ὁ
ἀνὴρ τῶν δε τῶν Μουσῶν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν σοφώτατον ἐν
Καρδινάλεσι κύριον Μάϊ, ὃς χάριν τῆς Βεκκικῆς νοθείας
προκινδυνεύει καὶ αὐτὴν τὴν τῆς περὶ τοὺς ἑλληνικοὺς λό-
γους δεινότητος πάνδημον ὑπόληψιν αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ τὸν
ἀδέκασον αὐτοῦ χαρακτήρα· ρητέον λοιπόν), μαρτυρούντων
δύο σοφῶν καὶ ὁμολογουμένως ἀφωσιωμένων εἰς τὸν πα-
πισμὸν ἐναρέτων καὶ ἐξίσου τῷ σοφῷ Μάϊ, νεμέσεως δὲ
βέλος μὴ βάλῃ, πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, τοῦ τε Πεταίου
ἐκεῖνου, λέγω, τοῦ Ἰησοῦτου, καὶ Λευκιήνου τοῦ Δομενικα-
νοῦ (σιγῶ δὲ τὸν Οὐγωνα Ἐθεριανόν, κἀκείνος γὰρ, ὡς
προέφημεν, ἔκρινεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τιμιώτερον ἵνα σιγῇ παρέλ-
θῃ τὴν Βεκκικὴν νοθείαν) μαρτυρούντων τοίνυν τηλικούτων
δύο ἀνδρῶν· « ἐπὶ δύο γὰρ μαρτύρων στηθήσεται πᾶν ῥή-
μα· » οὐδεὶς πλέον σῶφρων ἀνὴρ ἔχει δικαίωμα ἢ δικαιού-
ται, ἵνα διστάσῃ εἰς τὸ ἐξῆς περὶ τῆς νοθείας τοῦ δογμα-
τικοῦ μορίου τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως Μάϊ, ἧτοι τῆς
διαβολῆς ΕΚ ἐν τῷ ἐνδειχθέντι χωρίῳ τοῦ ἐν ἀγίοις Γρη-
γορίου Νύσσης. Ὑπονοεῖται δ' ὁμῶς, ὅτι ὑπέξαιρονται τούτου
τοῦ κανόνος οἱ τε Οὐατικανοὶ καὶ οἱ γράφοντες Κομφουτα-
τζιῶνε dell'Enciclica del Patriarca Scismatico Antimo·
« τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Σχισματικοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου. »
αἱ γὰρ προηγηθεῖσαι ἡμέτεραι παρατηρήσεις οὐ τολμῶσιν
εἰσελθεῖν εἰς τὸ Οὐατικανόν. Ἄλλως τε ἤμελλεν εἶσθαι
χυδαϊκὴ ἀδιακρισία, ἐν ᾧ ἀνὴρ purpuratus ἐν πορφύρα καὶ
βύσσῳ ἐνθουσιῶν ὑπὲρ τῆς κίβδηλίας τοῦ Βέκκου, λέγει
ἐνώπιον ἀπάτης τῆς σοφῆς Χριστιανῆς Εὐρώπης :

Manus vocemque in cœlum sustuli ut mihi nostra Theologia rem perutilem deprehendisse visus sum, « χεῖράς τε καὶ φωνὴν εἰς οὐρανὸν ἐπήρην, ὡς εἶδον ἐμὰν τὸν ἐγκύρσαντα πράγματι ὠφελιμωτάτῳ τῇ ἡμετέρῃ Θεολογίᾳ, » ἐν ᾧ πιθανολογεῖ τὸν κώδηκα, ὅπου εὔρε τὴν μοιραϊάν ΕΚ, αὐτὸν εἶναι ἐκεῖνον τὸν τοῦ Βέκκου, πεμφθέντα (ὡς θριάμβον βέβαια) εἰς Ῥώμην, ut et fallacia Schismaticorum et sinceritatis catholicorum! perpetuum monumentum in Christiani orbis metropoli extaret « ἵνα καὶ τῆς τῶν Σχισματικῶν δολιότητος, λέγει, καὶ τῆς τῶν Κατολικῶν εἰλικρινείας! μνημεῖον διατελεῖ αἰδίδιον, » ἐν ᾧ ἐκβεβαχθευμένος καὶ οἰοεὶ ὅλος κάτοχος χεῖρας κροτῶν, « νενικήκαμεν » βοᾷ (οὕτω γὰρ γράφει: qua visa vicimus exclamavi « ἄπερ ἰδὼν νενικήκαμεν ἐκραύγασα, » καὶ ἅπαν τὸ Οὐατικανὸν νενικήκαμεν ἀντηχεῖ, πῶς οὐκ ἔστιν ἀκαιρον καὶ ὀγληρὸν ἵνα, εἰσελθόντες ἐν πένθει δύο ἄπλοῖ πενιχροὶ μοναχοὶ ὁ εἰς Ἰησοῦίτης καὶ ὁ ἕτερος Δομενικανὸς εἰπωσιν εἰς τὸ οὖς τῆς Αὐτοῦ Ἐμινένσας ἄλλην ἐγκλιαν τοῦ ῥήματος, victi sumus « ἠττήμεθα: » τίς οὐ νοεῖ πόσον πικρόν ἐστιν εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἐμινένσαν ἵνα παλινωδήσῃ τὸ, « καὶ τῆς τῶν σχισματικῶν δολιότητος καὶ τῆς τῶν κατολικῶν εἰλικρινείας μνημεῖον διατελεῖ αἰδίδιον, » εἰς τὸ, « καὶ τῆς τῶν σχισματικῶν εἰλικρινείας καὶ τῆς τῶν κατολικῶν δολιότητος μνημεῖον διατελεῖ αἰδίδιον, » καὶ τοῦτο σωζόμενον ποῦ; ἐν Ῥώμῃ! ἐπὶ θριάμβῳ τῆς ὀρθοδοξίας. Τότε δὴ καὶ ὁ Κομφουταρισῆς μου δικαιωματικῶς δύναται προσκλαιόμενος εἰπεῖν κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν αὐτοῦ Ἐμινένσαν: danvero ce l'avete fatta bella! ἐπ' ἀληθείας καλὰ μᾶς τὴν ἐπαίξατε! τῷ ὄντι ὠφελιμωτάτον πρᾶγμα εἰς τὴν ἡμετέραν Θεολογίαν ἀνεκαλύψατε (*).

(*) Χάσμη δὲ οὐ μικρά, ἂν μὴ τις εἴποι καὶ ἐθαλουσίαν ἀπάτην τοῦ σοφοῦ Καρδινάλειου, καὶ ἡ ἐξῆς: Ἀγωνίζεται ἵνα ἡμᾶς μὲν πείσῃ, πιστώσῃ δὲ καὶ ἴσον Σοφὸν ἐν Εὐρώπῃ, ὅτι κατέχει ἐν Ῥώμῃ, μεταξὺ τῶν ἐπ' αἰῶνος θριαμβουθέντων

§. 40. Ἀφήσωμεν οὖν τὴν αὐτοῦ Ἐμμένσαν ἵνα ἀπο-
ψάλῃ τὸν ἐπινίκιον αὐτῆς ἐν χαρᾷ καὶ ἡσυχίᾳ, μηδὲ γενώ-
μεθα ἀκαίρως ὀχληροί, καὶ ἀκολουθῶμεν τὰς ἡμετέρας

ἐκεῖ παρὰ τῶν Ἀυτοκράτορων, καὶ τὸν φέροντα τὸ ΕΚ ἀπλημιμένον, μίραιον
ἐκείνον Κφδηκα, τ ρ ο π α ῖ ο ν αἰδιον κατὰ τῆς κακῆς πίστεως ἡμῶν τῶν Γραικῶν.
Ἄλλ' ἂν τὸ θεολογικὸν αὐτοῦ παλλάδιον, ἡ ἀγκυρα τοῦ παπισμοῦ, τὸ μόνιον ΕΚ,
κῆται ἐν χώρῳ οἰκίῳ καὶ διαστήματι γραφικῶ ἀναλόγῳ, καὶ ἐσκιασμένον πως
ἀναγινώσκεται, ὡς λέγει, οὐ συνορῶ, ἂν οὗτος αὐτὸς ἢ ὁ Σιφιλινίος Κφδηξ, οὐ συνο-
ρῶ, λέγω, διὰ τί τοσοῦτον ἐθρήνει ὁ Βέκκος τὸ γεγονός ὡς ἀνήκεστος κακόν. (§. 34.*).
Ἦν ᾧ ἤδη καὶ μετὰ ἐξ περιπτου αἰῶνας ὁ σοφὸς Καρδινάλιος ἀνέγνω ἐσκιασμένον
πως καὶ παρέχει εἰς τὸν θέλοντα ἀναγνῶναι, καὶ τότε ἦν ἂν ὡς τραῦμα ἐνδοξόν, οἷον
ἐπιδείκνυνται οἱ πολεμισταὶ καὶ ἐγκαυχῶνται, συμμαρτυροῦντος τοῦ σχήματος τῆς
οὐλῆς, ἢ ὡς ἐκ βολίου ἢ ὡς διὰ σπάθης γεγονότος καὶ οὐκ ἐκ νοσώδους συμπτώματος,
οἷον φύματός τινος ἢ ἀνθρακος ἢ κτλ. Ἄλλ' ἡ ΕΚ, ἔρει ὁ σοφὸς Καρδινάλιος, καίτοι τυφλω-
θεῖσα ἀπλημιμένη πως. — Τί παράδοξον, πρὸς Θεοῦ! εἴ πως κφδηξ τις, ἔστω καὶ ἀρ-
χατὸς, καὶ χειρὶ αὐτοῦ τοῦ Γρηγορίου γραφεὶς, σολίκως βαρβαρίζων καὶ κατὰ λέξιν, καὶ
κατὰ νόημα, καὶ κατὰ τὴν τότε, ὡς ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ οἱ παπισταὶ, καθελικῶς κε-
κρυγμένην δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ, ὅπερ μέγιστον καὶ κατὰ τὴν ἐν ἄλλοις πολλοῖς
μέρεσιν ἐκτάδην ἐξηγουμένην πίστιν ὑπὸ τοῦ ἁγίου συγγραφέως, τί παράδοξον,
λέγω, εἴ πως τοιοῦτος κφδηξ περιηθῆς ποτὲ εἰς χεῖρας οὐ λεγῶ μόνον ὀρθοδόξου τινὸς
καὶ μικρόν τι πεπαιδευμένου ἐν γραμματικῇ καὶ λογικῇ, ἀλλ' εἶτι καὶ παπιστοῦ
φιλαλήθους, οἷος ὁ Πουαῖος καὶ ὁ Ληκουῆνος, καὶ διωρθῶθη; Ὡστε τὸ ἐν Ῥώμῃ
ἐν μέσῳ τοῦ Ὀυατικανοῦ ἀνεγειρόμενον τρόπον ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Καρδινάλειος τη-
λικαύτη καὶ τοσαύτη δαπάνη φιλολογικῇ κινδυνεύει εἶναι θρίαμβος, ὡς καὶ πρέπει,
τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τοῦ παπισμοῦ. Εἶτα ὁ Βέκκος ῥητῶς λέγει καὶ ἰπαινεῖ
τὸν Κφδηκα ὡς περιέχοντα ὀλοκλήρους λόγους τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου καὶ
πάντως τοιοῦτον ἀρτίους λόγους ἔχοντα εἶδει εἶναι τὸν Κφδηκα ἐκείνον, εἰ
ἐγγραπτο, ὡς εἰκάζει ὁ σοφὸς Καρδινάλιος, κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα, ἦτοι μετὰ διακο-
σίου χρόνου τοῦ Συγγραφέως. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ Παχυμέρης (Ἄνδρ. Παλαιολ. Α.
8.) « Ἐξ ὉΛΩΝ λόγων τῶν ἁγίων συνέλεγεν. » Ἐάν οὖν οὗτος ὑπάρχῃ ὁ Κφδηξ,
διὰ τί ἐφθόνησεν ἡμῖν ὁ σοφὸς Καρδινάλιος καὶ οὐκ ἐξεδото ὀλοκλήρον τὸν λόγον,
ἂν πρὸ τοσοῦτον αἰῶνος διψῶσιν οἱ σοφοὶ θεολόγοι, ἀλλ' ἐβρίψε φέρων ἐνώπιον ἡμῶν
μόνον τὸ καὶ πρότερον γνωστὸν τοῖς πᾶσι κεκακουρημένον τεμάχιον, τὸ ὑπὸ τοῦ
Βέκκου ἀποσπασθέν; Ὅθεν συγχωρηθῆτω μοι, ὄντι τῶν καὶ σφόδρα δυσπειθῶν
σχισματικῶν, ἵνα καὶ ἐν τούτῳ ὡς καὶ ἐν τῇ ΕΚ ἀμφιβάλλω περὶ τῆς καλῆς πί-
στεως τοῦ σοφοῦ Καρδινάλειος. Ἄλλὰ καὶ τὸ ὁμοίωτοπον (Fnc simile) τὸ ἐκδοθέν ἐν τῷ
πίνακι τοῦ Δ' Τομ. ὑπὸ ἀριθ. 3. κἂν ἡμεῖς ἀνίκανοι εἰς τὴν κρίσιν καὶ διάγνωσιν τῶν
τοιοῦτων, δοκεῖ πολὺ κατωτέρων αἰῶνων, ὡς δῆλον γίνεται οὐ μόνον ἐκ τῆς συναφῆς
καὶ πυκνότητος τῶν γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τῆς μορφῆς αὐτῶν οἷον τῆς τοῦ α. γ. ει.

αὐτῶν σκέψεις. Ὅτε ἀνέγνωμεν ἐν τῇ Κονφουτατζιῶνε, ὅτι ὁ Καρδινάλις κύριος Μάι ὑπεστήριξε τὴν μοιραίαν ΕΚ υἰοθετῶν καὶ προικίζων αὐτὴν con ricchezza di erudizione degna della sua profonda dottrina, ὅπερ ὁ Βέκκος, ὡς πτωχὸς Γραικός, οὐκ ἠδυνήθη ποιῆσαι, (τοῦτο δὲ οὔτε διὰ τὸν Βέκκον μεμπτόν, διότι πολλοὶ τῶν πατέρων ἐγκατέλιπον γυμνάς τὰς κόρας αὐτῶν, οὔτε παράδοξον διὰ τὸν μεγαλόδωρον καὶ μεγαλοπρεπῆ Καρδινάλιν, διότι οὐκ ὀλίγοι καὶ τῶν ἐν Καρδινάλεσιν αὐτῶν υἰοθετήσαντες ἔτι καὶ νόθα λαμπρῶς ἐπροίκισαν), ὅτε, λέγω, ἀνέγνωμεν τὴν υἰοθέτησιν ταύτην καὶ τὴν πλουσίαν προίκισιν, ἐπεθυμήσαμεν, ὡς εἰκός, καὶ τὴν θεωρίαν αὐτῆς· καὶ ἀληθῶς κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ μεγαλοπρεποῦς Πινδάρου

... ἀρχομένου ἔργου, πρόσωπον
χρῆ θέμεν τηλαυγές. ¶

ἢ αὐτοῦ Ἐμινένσα ἐν τῷ §. IV. ἀρχεται οὕτω: *sed age jam confirmare placet Nysseni particulam EK Splendidissimo exemplo Theodori Mopsuesteni.* « Ἄλλ' ἄγε, ἤδη ἀρέσκει ἐπικυρῶσαι τὸ τοῦ Νύσσης μόριον ΕΚ καὶ λαμπροτάτῳ παραδείγματι Θεοδώρου τοῦ

λ, κτλ. ὡς πᾶς τις εἰδήμων ἐπιβλέψας δύναται κρίναι. Διὸ τῶν ἀδονάτων, εἶναι τὸν κώδικα 200 χρόνων πρὸ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου οὔτε μὴν καὶ αὐτοῦ τοῦ Βέκκου· μαρτύριον δὲ ἀπαράγραπτόν ἐστιν αὐτοὶ οἱ λόγοι τοῦ Βέκκου. « Εἰς οὖν τῶν ἐκείσε (τῶν ἐν τῷ κώδικι) λόγων ἦν, καὶ ἡ εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν ἐμιλία, ἧς ἡ ἀρχὴ «ὅτε προῆγεν ὁ μέγας Μωσῆς. . . » καθ' ἂν γενομένη τῷ τοιῶδε πατρὶ περίκοινων καὶ ἰδίων τῶν τῆς θεότητος ὑποστάσεων θεολογήσαι καὶ διδάξαι ». Ὡστε ὁ μὲν Βέκκος ἐν τῷ κώδικι τοῦ Πεντεκκλησιώτου ἀνέγνω Ὁλοὺν τὸν λόγον (κατὰ τὸ τοῦ Παχυμέρους ἐξ ἑλῶν λόγων) οὗ καὶ τὴν ἀρχὴν σημειοῖ, καὶ τὴν ὕψην ὄλην καὶ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ « καθ' ἂν γενομένην περὶ κτλ. » Ὁ δὲ σοφὸς Καρδινάλις ἐκδίδωσιν ἡμῖν S. Greg. Nyss. Fragmentum. Ἐξέδοτο δὲ οὕτως ἢ ὅτι ἐφθόνησεν ἡμῖν τὴν τοῦ ὅλου λόγου τοῦ Πατρὸς ἡμῶν κοίνωσιν, ἢ ὅτι οὐκ εἶχε τὸν κώδικα· τὸ πρῶτον ἐμφαίνει χαρακτηριστῆρα φθονεροῦ, τὸ δεύτερον ἀπαταιῶνος, θέλοντος θριαμβεῦσαι τοὺς σχισματικούς Γραικοὺς, φιλοψυδέστερον μὲν τοῦ δέοντος, Καρδιναλικώτερον δὲ, ἀνώπιον πάσης τῆς Χριστιανῆς Εὐρώπης!!!

Μοφουεστίας κτλ. » τί δὲ τὸ λαμπρὸν τοῦτο παράδειγμα ;
 ἰδοὺ ἐκτιθέμεθα τοῦτο ὡς ἀναφέρει αὐτό : (ἐκ τοῦ σχολίου
 εἰς τὴν πρὸς Ῥωμ. τοῦ Παύλ. Η'. 11. ἐκδοθέντος ἐν τῇ
 Ῥωμανικῇ Σταχυολογίᾳ.) « Προειπὼν Πνεῦμα Χριστοῦ,
 » πάλιν φησί, τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Χριστὸν οἰκεῖ ἐν
 » ὑμῖν, ἐπαναγαγὼν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τὸν Πατέρα τὸ
 » Πνεῦμα, οὐδὲν ἕτερον, ἀλλ' ἡ σαφῶς διδάσκων ὅτι (ΕΚ
 » τοῦ Υἱοῦ) καὶ τὸ Πνεῦμα οὐκ ἀλλότριον τῆς Θεότητος
 » ἐστίν. » (παράβαλε τὸ κρεσκόνιον ἀνάγνωσμα ἐν §. 28).
 Εἰ μὴ εἴχομεν τὴν ἄκραν πολυμάθειαν τοῦ Καρδινάλεως
 Μάι ἠνωμένην, ὡς εἰκός, ἔχθει ἀδιαλλάκτω κατὰ τῆς ὀρ-
 θοδοξίας, διὸ καὶ ἐγγυομένην ἡμῖν καὶ δυναμένην πᾶν
 τόλμημα, οὐδεὶς ἂν ἐξ ἡμῶν ἐπίστευσε, πῶς ὁ ἄνθρωπος
 οὗτος ἐν τοσαύταις ὀλίγαις σελίσιν ἴσχυσε καταχωρῆσαι
 τοσαύτας καὶ τηλικαύτας παραλογίας, ἵνα μὴ τι εἶπω
 « σκαιότερον » ἀλλὰ τοῦτο μὲν χρῆζει ἰδίᾳ σχολῆς τε καὶ
 συγγραφῆς, νῦν δ' ἄρκεσθησόμεθα ὅτι εἰδείξαμεν αὐτὸν
 θαρβήσαντα ὑπερασπισθῆναι ἐπαξίως τῆς οἰκείας αὐτοῦ
 κλήσεως αὐτὴν τὴν ἐπίσημον καὶ ἀλογωτάτην κιβδηλίαν
 τοῦ Βέικκου, καὶ ὅτι ἤδη τὸ ἐκλαμπρότατον παρά-
 δεῖγμα (κατὰ τὴν πομπώδη καὶ καταπληκτικὴν αὐτοῦ ἐκ-
 φρασιν) ἐστὶν ἕτερα παπιστικὴ κιβδηλία παρέγγραπτος.
 Τέσσαρας λόγους ἰσχυροὺς ἔχομεν ἵνα βεβαιώσωμεν τὸν
 κύριον Μάι, ὅτι τὸ ὑφ' ἡμῶν ἐν παρενθέσει βληθὲν ΕΚ
 τοῦ Υἱοῦ εἰς τὴν ἐπενεχθεῖσαν περικοπὴν ἐκ τοῦ Θεοδώ-
 ρου Μοφουεστίας ἐστὶ παρέγγραπτον. α'. λόγος, ὅτι ἡ Ἑλ-
 ληνικὴ σύνταξις χωλαίνει ἐν ὅσῳ ποιεῖ μέρος τὸ, ΕΚ τοῦ
 Υἱοῦ, ἅμα δ' ἐκβλήθη ὀρθοῦται· τοῦτο καὶ ἀρχάριος μαθη-
 τῆς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης νοεῖ. β'. λόγος, ὅτι οὗτος τοῦ
 Συγγραφέως ἐστὶν ἵνα ἀποδείξῃ τὴν Θεότητα τοῦ Πνεύ-
 ματος ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου εἰς ὅπερ τὸ, ἐκ τοῦ
 Υἱοῦ πάντῃ μάταιον· ἀρκεῖ γὰρ ὡς ἔχει τὸ κείμενον
 πρὸς ἀμφοτέρα τὰ πρόσωπα κτητικῶς· « ὁ γὰρ εἰπὼν
 πρῶτον, « Πνεῦμα Χριστοῦ, » καὶ μετὰ ταῦτα ἐπαναγαγὼν
 τὸ, « τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Χριστὸν » ἀνάγει τὸ Πνεῦ-

μα ἀπὸ τοῦ Υἱοῦ εἰς τὸν Πατέρα » καὶ οὕτω δείκνυσι τὴν Θεότητα αὐτοῦ. γ'. λόγος, Ὁ Μοψουεστίας Θεόδωρος ἐν τῇ Σειρᾷ τῶν Πατέρων, εἰς Ἰωάν. τὸν Εὐαγγ. κεφ. ΙΕ'. (ἐκδ. Ἀντουερπ 1630 σελ. 388) τάδε φησὶν: « Ὅτι δὲ οὐ πρὸς χάριν εἶρηται, ἐπιμαρτυρεῖ τὸ Πνεῦμα τοῖς λεγομένοις, ὃ ἐξ αὐτῆς τοῦ Πατρὸς τῆς οὐσίας ἔχει τὴν ὑπαρξιν. Εἰ γὰρ μὴ φυσικὴν ἐκεῖθεν πρόοδον ἔλεγε διὰ τοῦ, ἐκπορεύεται, ἀλλὰ τὴν ἀποστολήν. . . . ἐνταῦθα δὲ ἰδικόν τί φησι, καὶ ὡς ἂν ἐκεῖνο γνωρίσαι ἱκανόν, ὃ μόνον ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται. . . . » Πῶς οὖν ὁ ἐνταῦθα οὕτω τακτικῶς καὶ συλλογιστικῶς θεολογῶν τὸ Πνεῦμα κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ Πατρὸς, οὕτω βαρβάρως τὴν σύνταξιν καὶ ἀσυνεπῶς πρὸς τὸ νόημα ἔλεγεν ἂν ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Καρδινάλειος ἀναφερομένῳ τῷ, **ΕΚ** τοῦ Υἱοῦ; δ'. λόγος καὶ κυριώτατος, ὅστις, εἰμὶ βέβαιος ὅτι οὐ λανθάνει καὶ τὴν ἐπαξίως ἐπαινουμένην τῆς αὐτοῦ Ἐμμένοντας πολυμάθειαν ἐν τε τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ καὶ τοῖς Συνοδικαῖς Ὅροις, ὃ Μοψουεστίας συγκαταδεδίκασται τῷ Νεστορίῳ ὡς ὁμόφρων, γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ Νεστόριος οὐκ ἐνεωτέρισεν εἰς τὸ δόγμα τῆς Παναγίας Τριάδος (§. 14), καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ἐθεολόγει ἐκ τοῦ Πατρὸς, τοῦτο τηρήσας ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς Καθολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὥστε καὶ τὸν ἱερὸν Θεοδώρητον συμφρονοῦντα εἰς τοῦτο μόνον καταδικάζουσιν οἱ παπισαὶ ὡς Νεστοριανόν. Καὶ ὁ τῶν παπιστῶν ἅγιος Τῶμας τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν διὰ τὸ εἰπεῖν, « ἐξ Υἱοῦ δὲ οὐ λέγομεν Πνεῦμα δὲ Υἱοῦ ὀνομάζομεν » Νεστοριανόν ἀποκαλεῖ. Πῶς λοιπὸν, πρὸς Θεοῦ, ὁ τοιοῦτος Νεστοριανὸς Θεόδωρος Μοψουεστίας ὁ φίλος τοῦ Θεοδώρητου ἐνταῦθα ἠδύνατο εἰπεῖν καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, καὶ ταῦτα ἀσυντάκτως καὶ σολοίκως; Ἰδοὺ διὰ τί ἐλέγομεν καὶ πρότερον ὅτι οἱ κατ' ἀρχὰς παπισταὶ ἦσαν ἄνθρωποι παντάπασιν ἀμαθεῖς οὐ μόνον τοῦ ἐλληνικοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας· διὸ καὶ οὕτως ἀδεξίως καὶ ἀκρίτως ἐνέσπειρον ἀπανταχοῦ τὴν δοξασίαν αὐτῶν φθείροντες τὰ

κείμενα εἰς ψευδομαρτυρίαν, ὥστε νῦν ἀδυνατεῖ καὶ ἡ μεγάλη πολυμαθία τῶν σημερινῶν παπιστῶν, ἵνα κἄν εὐπροσωπίσῃ τὰ ἀτάσθαλα αὐτῶν τολμήματα. Διό, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω (§. 35), καὶ ὁ πολυμαθὴς Πηταύτιος, καὶ ὁ ἐμθρηθὴς θεολόγος Λεκυτιῆνος ἐκόντες ἀέκοντες, ἠναγκάσθησαν, ὅπως μὴ δόξωσι παντάπασιν ἀλογισεύοντες κατὰ τῆς ἀληθείας, ἵνα ἐξοβελίσωσι τὴν ΕΚ τοῦ κιβδηλοποιοῦ Βέκκου, αὐτὸ τὸ θεολογικὸν παλάδιον τοῦ παπισμοῦ! τὸ μέλημα τοῦ σοφοῦ Καρδινάλειος Μάι. Οὕτω καὶ ὁ ἰταμώτατος Ἀλλάτιος προσώχθησεν εἰς τὸν εἰσαγαγόντα πού τὸ, καὶ ΕΚ τοῦ Υἱοῦ ἐν αὐτοῖς τοῖς Συγγράμμασιν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ βοῶντος στενωρῖα τῆ φωνῆ καὶ γράφοντος στρογγύλοις τοῖς γράμμασιν: « Ἐξ Υἱοῦ δὲ οὐ λέγομεν, Πνεῦμα δὲ Υἱοῦ ὀνομάζομεν. »

§. 41. Ἀλλὰ καιρὸς πλέον ἵνα ἀποχαιρετήσωμεν μετὰ τῆς προσηκούσης ὑποκλίσεως καὶ τὸν Βέκκον καὶ τοὺς περὶ τὸν Βέκκον, ἤτοι καὶ τὸν Κονφουταριστὴν καὶ τοὺς δύο πεπορφυρωμένους Βαρώνιον λέγω, καὶ Μάι, ἠλίκοις, Θεεῖ, ἄνδρας! « τὰ σκηπτὰ » κατὰ τῶν δυσπειθῶν ἡμῶν σχισματικῶν! πρέπον ὁμῶς κρίνομεν, ἴσως δὲ καὶ χρεός, ὅπως συγκεφαλαιώσωμεν τὸν λόγον ἐπανερχόμενοι εἰς ἀνάμνησιν τοῦ παραδόξου καὶ θαυμασίου ἐκείνου ἀνδρός, λέγω, τοῦ Ἱεροῦ Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου, τοῦ ἀτρομήτου ὑπερμάχου τῆς Ἀ. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ τῆς δεσποτικῆς Θεολογίας. Καὶ γὰρ καὶ ἡ Αὐτοῦ Ἐμμένεσα ὁ Κύριος Μάι αὐτὸν ἐθῆκεν εὐπρεπῆ σφραγίδα τῶν λόγων, ἡ ὀρθότερον εἰπεῖν τῶν δαφιλῶν ὕβρεων αὐτοῦ, κατὰ τῶν Γραικῶν. Ἐν τῷ τέλει τῆς διατριβῆς αὐτοῦ (§. 11.) ἀναφέρει, ὅτι ὁ Κολλέγας αὐτοῦ Βαρώνιος ἐν τοῖς Χρονικοῖς Ἐνιαυτῶ 861. ἀριθ. 54 εἰσάγει ἐν μόνῃ μεταφράσει λατινικῆ ἐπιστολῆν τοῦ ἐν Ἀγίοις Φωτίου πρὸς τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον Νικόλαον τὸν Α'. καὶ ὅτι κατὰ πρῶτον μόλις τῷ 1706 ὁ Ἄνθιμος ἐπίσκοπος Ῥεμνικίου ἐν Βλαχία ἐξέδοτο αὐτὴν τὸ πρῶτον Ἑλληνιστῶ, καὶ ὅτι ὁ ἐν Παρισίοις σοφὸς Ἀββᾶς Ἰάγερ (Abbé Jager) ἐσχάτως ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὰς

παπιστικὰς ἰδέας καὶ ὕφος συγγραφέντι Βίῳ τοῦ Ὁμολογητοῦ Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου εἰσῆγαγεν αὐτὴν, καὶ ὅτι ἡ Αὐτοῦ Ἐμμένεσα ὀδηγομένη ὑπὸ τῆς ῥηθείσης λατινικῆς μεταφράσεως συνῆκεν, ὅτι ἡ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ὕφει ἐπιστολὴ πολλὰς μὲν ἡμαρτημένας εἶχε φωνὰς, κολοβὴ δὲ ἦν καὶ εἰς τὸ τέλος. Βέβαια οὐδὲν παράδοξον οὐδὲ ἀπεικὸς, ἴνα, χειρόγραφον παλαιὸν καὶ σεσαθρωμένον, οἷά εἰσι τὰ πλεῖστα, καὶ οἷον τυχόν ἐξέδοτο ὁ θεοφιλέστατος Ἄνθιμος, ἔχη ἀμαρτάδας καὶ ἐλλείψεις, ὡς ἕκαστος τῶν εἰς τοιαῦτα ἀσχολουμένων καὶ πρὸ πάντων ὁ κύριος Μάϊ καθημερινῇ πείρᾳ καλῶς γινώσκει· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα παρὰ τῇ Αὐτοῦ Ἐμμένεσα πολὺ σπουδαῖον φαίνεται, καὶ Schismaticorum fraudi tribuitur (ἀποδίδεται τῷ τῶν Σχισματικῶν δόλω). καὶ διὰ τί ὁ δόλος οὗτος ἐρωτᾷς; ἀποκρίνεται ὁ Καρδινάλις· ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ ὑπὸ τοῦ Ἄνθιμου παραλειφθέντι χωρίῳ *Photius disertis verbis fatetur Romani Pontificis primatum dum ait illum inter christianorum rectores πρωτεύειν λαχόντα καὶ ὑπερέχειν.* «Ὁ Φώτιος διαβρήδην ὁμολογεῖ τὸ πρωτεῖον τοῦ Ῥωμάνου Ποντίφηκος, λέγων αὐτὸν ἐν τοῖς ἀπευθύνουσι τὰ χριστιανῶν πρωτεύειν λαχόντα καὶ ὑπερέχειν,» ἐτι δὲ καὶ ὅτι «ὁμολογεῖ ὁ Φώτιος τὴν ἐνοῦσαν συνῆθειαν τῶν χριστιανῶν καταφεύγειν καὶ ἐκκλητον ποιεῖν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης, ὅπως τῶν Ποντιφηκίων ἰχνῶν ἀπολαύωσι φιλήματι, καὶ τὰς εὐχὰς αὐτῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς τῶν ἀποστόλων ἀποδώσι, τὴν ἀφῆσιν αἰτούμενοι τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. κτλ.» Εἰμὴ ὁ Καρδινάλις Κ. Μάϊ ἐθέλγετο ὡς ἀπὸ δολώματος ὑπὸ τοῦ ῥήματος πρωτεύειν, καὶ ὑπὸ τοῦ, ἐκκλητον ποιεῖν εἰς τὸ Οὐατικανόν, εἰμὴ ἐγίνετο ὅλως τοῦ τῶν ποδῶν ἢ ἰχνῶν φιλήματος, καὶ οὕτω τούτοις ἰλιγγιῶν πως μὴ ἡμβλυώπει εἰς τὸ ἀξιωματικῶς καὶ εὐγενῶς θικτικώτατον ὕφος, καὶ εἰς τὰ ἀφευκτα φυσικὰ συμπεράσματα, τὰ ἀμέσως ποριζόμενα ἐκ τοῦ τῆς ἐπιστολῆς τεμαχίου, πάντως οὐκ ἂν ἐδημοσίευσεν αὐτό, ἢ τοῦλάχιστον οὐκ ἂν ἐστόλιζεν αὐτὸ τοσαύταις τηρήσεσιν, ὥστε ἐλκῦσαι τὴν τῶν

ἀναγνωστών προσοχὴν ἐπὶ τὰ ἐξαγόμενα. Καὶ πρῶτον εἰ-
 πειν· τίς τῶν ὀρθοδόξων ἠρνήθη ἢ ἀρνεῖται ὅτι ἐν τῇ ἱεραρ-
 χείᾳ τῆς ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας πρῶτος ὀρόνος
 ἀριθμεῖται ὁ τῆς Ῥώμης, καὶ ὅτι ὁ κατὰ καιρὸν ἐπίσκοπος
 αὐτῆς, ἐὰν ἢ ὀρθόδοξος, προκαθίσταται τὰς Οἰκουμενικὰς
 Συνόδους; ταῦτα καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ τῆς ἐπι-
 στολῆς ἀναπληρώματος καὶ ὁ Φώτιος ὁμολογεῖ ἐν τῇ ὑπο-
 λοίπῳ ἐπιστολῇ καὶ τὰ πρὸ τοῦ Φωτίου συνοδικὰ θεσπί-
 σματα διαβρῆδὸν κηρύττουσιν· ὁ λόγος τῆς ἡμετέρας ἐν-
 στάσεως ὑπάρχει περὶ τῶν προφάσει ταύτης τῆς κανονικῆς
 τιμητικῆς προεδρείας ἀντικανονικῶς ἱεροσυληθέντων δικαι-
 ωμάτων τε καὶ ἀξιώματος καὶ κύρους τοῦ προεδρευομένου
 συλλόγου· καὶ ἀκριβῶς τοῦτο ἐλέγχει ὁ Φώτιος τὸν Νικό-
 λαον ὡς παρανομοῦντα καὶ εὐγενῶς πάνυ, ὡς προσῆκει
 εἰς τὴν τοῦ ἱεροῦ Φωτίου χρηστοθήθειαν καὶ παιδείαν, συμ-
 βουλευεῖ αὐτῷ νομοφυλακεῖν· διότι, λέγει, ἀπάντων τῶν
 πρωτευόντων χρέος ἵνα γίνωνται παράδειγμα τῆς τῶν κα-
 νόνων φυλακῆς. Ἴδου τὸ ὑπὸ τοῦ Καρδινάλειος κυρίου Μάτ-
 εῦρεθὲν ἀναπλήρωμα τῆς γλαφυρωτάτης ἐκείνης ἐπιστολῆς.
 « Ἡ τῶν ἀληθῶς κανόνων φυλακὴ σπουδαίω μὲν ἐποφείλε-
 » ται παντὶ, πολὺ δὲ πλεόν τοῖς ἐπευθύνειν τὰ τῶν ἄλλων
 » ὑπὸ τῆς Προνοίας ἡξιωμένοις· καὶ τούτων ἐτι μάλιστα,
 » **ΤΟΙΣ ΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΤΟΥΤΟΙΣ ΠΡΩΤΕΥΕΙΝ ΛΑΧΟΥ-**
 » **ΣΙΝ.** Ὅσω γὰρ ὑπερέχουσι, τοσοῦτω νομοφυλακεῖν ὡ-
 » φείλουσι· θάττον τε γὰρ τὸ ἐκείνων ἐλλάττωμα, οἷα κει-
 » μένων ἐν ὕψει εἰς πάντας περιαγγέλλεται, κάκειθεν τοὺς
 » ἄλλους δεήσει πρὸς ἀρετὴν ἐπανάγεσθαι, ἢ πρὸς κακίαν
 » ἀποσύρεσθαι. Διὸ δεῖ καὶ τὴν ὑμετέραν πολυέραστον Μα-
 » καριότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας ἐν πᾶσι φρον-
 » τίζουσαν, καὶ τῆς κανονικῆς ἀντεχομένην εὐθύτητος τοὺς
 » ἄνευ συστατικῶν γραμμάτων πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων
 » ἐκκλησίαν ἐντεῦθεν ἀπαίροντας μὴ ὡς ἔτυχεν ὑποδέχε-
 » σθαι, μηδὲ φιλοξενίας προσχήματι, μισαδελφίας παρα-
 » χωρεῖν καταβάλλεσθαι σπέρματα. Τὸ μὲν γὰρ καθ' ἐκά-
 » στην πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν ὁσιότητα τοὺς βουλο-

» μένους παραγίνεσθαι καὶ τῶν τιμῶν αὐτῆς ἀπολαύειν
» ἰχνῶν, τοῦτο λίαν ἐμοὶ προσφιλές καὶ πρὸ πολλῶν ἀλ-
» λων τιμώμενον· τὸ δὲ χωρὶς τῆς ἡμετέρας εἰδήσεως καὶ
» συστατικῶν γραμμάτων ἄνευ ἀποδημίας ἀτάκτους ποιεῖ-
» σθαι οὔτε ἡμῖν, οὔτε τοῖς κανόσιν, ἀλλ' οὐδὲ τῇ ὑμῶν
» ἀδεκάστῳ κρίσει εὐπαράδεκτον. Ἐῶμεν γὰρ τ' ἄλλα ἃ
» συμβαίνειν εἴθε μὴ κατὰ τὸν κανόνα τὰς ἀποδημίας
» ποιουμένων τῶν ἀποδημούντων, τὰς μάχας, τὰς στάσεις,
» τὰς ἐριδας, τὰς φιλονεικίας, τὰς διαβολὰς, τὰς ἐπιβουλάς,
» τὰς ἐπαναστάσεις, ἀλλὰ τό γε νῦν ὀρώμενόν τε καὶ πρατ-
» τόμενον ἐρῶ. Ἐπειδὴν γὰρ ἐνταυθὰ τινες διὰ τῆς παθο-
» ποιῶν ῥαστώνης τὸν βίον καταρρῦπώσωσι τῶν δὲ πλημ-
» μελημάτων εὐθύνας ἀπαιτεῖσθαι ὡς προσδόκιμοι, μετὰ
» σεμνῆς τῆς ἐπωνυμίας φυγάδες γίνονται, προσευχῆς ὄνο-
» μα τῇ φυγῇ περιθέμενοι, καὶ πρᾶξιν αἰσχροῦ ὀνομασίᾳ
» χρηστῆ συγκαλύψαντες· ὧν οἱ μὲν ἀλλοτρίους γάμους
» διώρυσαν, οἱ δὲ κλοπαῖς ἐαλώκεσαν, ἢ ταῖς μέθαις προε-
» πόθησαν, ἢ ταῖς ἀκολασίαις ἐδουλώθησαν· ἄλλοι δὲ
» τῶν ταπεινοτέρων αὐτόχειρες ἐφωράθησαν, καὶ ἄλλοι ἄλ-
» λους πάθειν ἀκαθαρσίας συνεσχέθησαν· οἱ ἐπειδὴν κατ'
» αὐτῶν τὴν δίκην ἀφιεμένην, ὥσπερ ἔφημεν, συναίσθωνται
» ὁμοῦ πάντα κυκήσαντές τε καὶ συνταράξαντες, δρασμῶν
» τὰς ἐπὶ τοῖς αἰσχροῦ γηθεῖσι καὶ τολμηθεῖσι διακρούονται
» κολάσεις· μήτε ταῖς ἐπιτιμήσεσι σωφρονιζόμενοι, μήτε
» ταῖς τιμωρίαις θεραπευόμενοι, μήτε τοῦ πτώματος ἀνορ-
» θύμενοι, ἀλλ' αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις διατελοῦντες
» ὀλέθριοι, ἐξ ὧν τῷ βουλομένῳ πάθει τρυφᾶν ἢ πύλη
» πλατεῖα τῆς ἀπωλείας ὑπανοίγνυται· ἔχουσι γὰρ τῆς δί-
» κης ἀποφυγεῖν (ἴσ. ἦν) τὴν ἐπὶ προφάσει προσευχῆς ἐπὶ
» Ἑρώμης κάθοδον, (α) ὧν τὴν κακότεχνον μηχανὴν ἡ ὑμετέρα

(α) Τὴν ἐπαλήθευσιν τῶν δικαίων λόγων τούτων τοῦ συνετοῦ Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου βλέπομεν ἰδίους ὀφθαλμοῖς σήμερον ἐν τῇ Μεγαλοπόλει ταύτῃ. Ἄνθρωποι αἰσ-
χρῶς μὲν βιώσαντες καὶ τὴν τῶν πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν περιουσίαν αὐτοῖς ἐμπιστευ-
θεῖσαν ἀσώτως καταδαπανήσαντες, τὸν δὲ ἱερατικὴν καὶ ἀρχιερατικὴν χαρακτῆρα

» παθοκτόνος καὶ θεοχαρίτωτος ἀνασκοποῦσα κεφαλῇ, ἄ-
 » χρηστον αὐτοῖς, καὶ ἀτελεσφόρητον τὸν δόλον καὶ τὴν
 » μηχανοβόρον ἀποφαινέτω προαίρεσιν, τοὺς ἀνευ συστα-
 » τικῶν παραγινομένους γραμμάτων, μετ' ἐπιμελείας ἐ-
 » κείσε πάλιν ἐπαναστρέφουσα, ὅθεν κακῶς καὶ ἀτάκτως
 » ἐξέφυγον. Οὕτω γὰρ ἂν αὐτῶν τε ἐκείνων ἢ σωτηρία
 » πραγματεύοιτο, κοινῇ τε ἢ φροντὶς πᾶσιν ἐπ' ὠφελείᾳ
 » ψυχῆς τε καὶ σώματος πρυτανεύοιτο.»

§. 42. Ταύτης τῆς ἐπιστολιμαίας περιοχῆς φυσικὸν συμ-
 πέρασμά ἐστι τὸ ἐξῆς. Ὁ συνετώτατος καὶ χρηστοθήης
 Φώτιος ἰδὼν τὴν ἀταξίαν εἰς ἣν εὕρισκετο τὸ ἱεράτευμα,
 ἔνθεν μὲν ἐξ αἰτίας τῆς χαλαρότητος τοῦ γηραιοῦ Ἰγνα-
 τίου, ἔνθεν δὲ, ὡς προσεκλαίοντο ἀνέκαθεν ἐπὶ Ζωσίμου
 καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀφρικῆς, ἐξ αἰτίας τῆς Ῥώμης διδού-
 σης καταφύγιον εἰς πάντα ἀπειθῆ φυγάδα, ἐπιβάλλεται ἵνα
 ἐνθυμίῃ τὰ κανονικὰ χρέη τὴν αὐτοῦ Μακαριότητα. Οἱ
 ἐκκλησιαστικοὶ συνοδικοὶ κανόνες ἀπαγορεύουσιν, ὡς ἐστὶ
 πασίγνωστον, τὰς μεταβάσεις τῶν ἱερωμένων ἀπὸ πόλεως
 εἰς πόλιν ἀνευ ἀδείας τοῦ ἐπισκόπου, εἰς ὃν ὑπόκεινται τοῦ-
 τον τὸν κανόνα καταπατούμενον ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ῥώ-
 μης λαμβάνει βάσιν, καὶ φησὶ πρῶτον ὅτι πᾶς σπου-
 δαῖος, ἤτοι τίμιος καὶ φιλότιμος, ἀνὴρ, ὠφείλει τηρεῖν
 τοὺς κειμένους νόμους. Εἶτα πλέον αὐτοῦ πᾶς ὁ διευθύ-
 νων τὰ τῶν ἄλλων, ἤτοι δικασταὶ, διοικηταὶ, ἑπαρχοί, κτλ.
 τρίτον οἱ ἐν αὐτοῖς τούτοις πρωτεύειν λαχόν-
 τες οἷον αὐτοκράτορες, Βασιλεῖς, πατριάρχαι, πάπαι, κτλ.
 Προσκαλεῖ οὖν καὶ τὸν Πάπαν Νικόλαον, τὴν πολυέρα-
 στον αὐτοῦ Μακαριότητα! ὡς ἕνα τῶν λαχόντων πρωτεύειν,
 ἵνα τηρῇ τὸν κανόνα, καὶ μὴ προφάσει ἀγιστείας τε καὶ

ἀτιμώσαντες, ὅπως ὑπεκφύγωσι τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τῆς μητρὸς αὐτῶν,
 ἣς καὶ ἀξιώματι ἐτιμήθησαν, δραπετεύοντες εἰς τὴν Ῥωμανὴν Ἐκκλησίαν γί-
 νονται Ἀ γ λ ἄ ῖ σ μ α ἐπάξιον τῆς Ῥωμανῆς Προπαγάνδας (βλ. λίβελλον « Ἡ Ἀ-
 λήθεια ») καὶ Σ η μ α ἰ ο φ ὄ ρ ο ἰ ἀρμόδιοι εἰς τὴν ἀγιότητα τῆς Φλωρεντινῆς
 συνόδου. Τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθη διατελοῦσι τὰ αὐτὰ καὶ ἐφ' ἡμῖν!

θεωρίας ἀνοίγη πύλας καὶ ὑποδέχεται φυγάδας ἀνθρώ-
πους ἐξώλεις κτλ, ἀλλὰ μόνον τοὺς κατὰ κανόνας ἀποδη-
μοῦντας· τοῦ, πρὸς Θεοῦ, ἐνταῦθα ἡ ὁμολογία τοῦ Φωτίου
περὶ τοῦ ἀπολύτου πρωτείου τοῦ πάπα, ὅσον ὄνειροπολοῦ-
σιν οἱ Οὐατικανοί! εἰ μὴ ὅτι ἡ αὐτὴ τῆς Ῥώμης ἐπὶ ἰ-
δίῳ συμφέροντι ἦν τὸ ἄσυλον καταφύγιον παντὸς καὶ παν-
τοίου κακούργου; οὕτως ἀπανταχοῦ βλέπουσιν οἱ παπι-
σταὶ πρῶτα τοῦ πάπα καὶ ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύ-
ματος καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ· καὶ ὅπου οὐχ ὑπάρχει, βέβαια
ὁ δόλος τῶν Γραικῶν ἀφείλεν αὐτό· διὸ ἡ Ῥωμᾶνα ἐκκλη-
σία *magistra numquam fallens* δικαίωματι προστίθησιν αὐ-
τό!!!. Μὴ γέλα! ὁ πάπας Λέων Θ'. ἄνευ συστολῆς κατη-
γόρει τοὺς Γραικοὺς ἀφελόντας τὸ, ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἀπὸ τοῦ
Συμβόλου τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων· τί προσδοκᾷ πλέον
ἀπὸ τοῦ κυρίου Καρδινάλεως Μάι, τοῦ ἀνακαλύψαντος τὴν
particulam dogmaticam, τοῦ βοῶντος καὶ χειροκροτοῦντος
νενικῆ καμὲν, καὶ ὑψούντος χεῖρας εὐχαριστηρίους εἰς
τὸν ὕψιστον ἐπὶ τῇ αἰσχροουργίᾳ τοῦ Βέκκου, τί προσ-
δοκᾷ, λέγω, ὑπὸ τοιούτου ἀνδρός, εἰμὴ ὕβρεις κατὰ Γραι-
κῶν, καὶ συκοφαντίας δολιότητος κτλ; ἐξ ὧν, ὡς φαίνε-
ται, ἡ Αὐτοῦ Ἐμμένσα εὐκολύνθη οὐκ ὀλίγον ἵνα πληρώ-
σῃ τὴν δωδεκασέλιδον εἰς φύλλον διατριβὴν αὐτοῦ, ὡς
προχειροτέρων αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐκ θετικῶν ἀποδείξεων.

§. 43. Τὸ πάντων δὲ χαυνότατον καὶ ἄχαρι ἐπιχειρήμα
ἐξ ὧν εἶπεν εἰς τὴν μακρόμικρον διατριβὴν αὐτοῦ, δι-
ῆς ἐσπούδασεν ἵνα σπιλώσῃ καὶ μιάνῃ τὸν ἀγνότατον ἡ-
μῶν Πατέρα Γρηγόριον, καὶ ὅπερ παρέλυσεν ὡς σκηπτὸς
καὶ ἀπεσβόλωσεν ἅπαντα τὰ προηγηθέντα λαμπρὰ,
ἰσχυρὰ καὶ καταπληκτικὰ αὐτοῦ ἐπιχειρήματα,
ἐφ' οἷς ἔχαιρεν ὁ Κονφουταριστὴς μου, ἐστὶν ἡ δευτέρα
σημείωσις αὐτοῦ λέγοντος· « Ἐγρηγόρως καὶ ἐπιμε-
λῶς λαλεῖ ὁ Νύσσης. Ἡ ἐκπόρευσις τοῦ ἁγίου Πνεύματος
ἐκ πατρὸς μὲν διαρρήδην λέγεται ἐν ταῖς Γραφαῖς, τὴν
δὲ ἐκ τοῦ Υἱοῦ μαρτυροῦσι τὰ ῥήματα ταῦτα Πνεῦμα Χρι-
στοῦ.» ἅπερ ὁ Νύσσης οὐ περὶ τῆς ὁμοουσιότητος μόνον

νοεῖ, ὡς ποιῶσιν οἱ σχισματικοί, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως!» Ἀπελπισθεὶς, ὡς ἔοικε, καὶ τῆς ἀνακαλυφθείσης αὐτῷ ΕΚ, καὶ τῆς Βεκκικῆς κακοθηρίας, ἰλιγγιῶν πως περιστρεφόμενος ἐν παντὶ τῷ θριάμβῳ αὐτοῦ, προσπίπτων συγκρούεται μετὰ τοῦ κολλέγα αὐτοῦ Βαρωνίου τοῦ ἐφευρόντος τὸ σοφὸν ἐκεῖνο μηχανεῦμα «κατὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης μεταλαμβανόμενον» (§. 28.), ἥτοι φέρει τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι εἰς ἀπόδειξιν !!! Οὕτω ταραχθεῖσαν πάντες οἱ ἐπανιστάμενοι τῇ εὐαγγελικῇ καὶ καθολικῇ ἀληθείᾳ. Μετὰ ταῦτα ἐπιφέρει καί τι σχετικώτερον «ὅτι δὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὴν αὐτὴν ἔχει σχέσιν πρὸς τε τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν, (ὅπερ βλάσφημον ἔτι καὶ κατὰ τὴν δόξαν τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας) καὶ βιβλίον τι οὐκ ἄσημον παρ' Αἰθίοψιν, ἐπιγραφόμενον Ὅργανον μουσικὸν τῆς Θεοτόκου, οὗ τμήμα ἀναφέρει ὁ Λουδόλφος ἐν τῇ Αἰθιοπικῇ γραμματικῇ (ἔκδοσ. β'. σελ. 175.) μαρτυρεῖ. Τί κακὸν ἔμελλε τοὺς Ἕλληνας Πατέρας «τοὺς τὴν πᾶσαν κτίσιν Θεογνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας» ἵνα, συρόμενοι ἔνθεν μὲν ὑπὸ τοῦ πολυμαθοῦς Καρδινάλεως Βαρωνίου εἰς μίαν ἄκραν τῆς Ἀφρικῆς ἥτοι εἰς Μαυριτανίαν, κρίνωνται κατὰ τὰ Κρεσκόνια ἀναγνώσματα· ἔνθεν δὲ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως κυρίου Μάι εἰς ἄλλην ἄκραν αὐτῆς, εἰς Αἰθιοπίαν, ἐτάζωνται κατὰ τὸ Αἰθιοπικὸν Μουσικὸν ὄργανον!!! Σὺν πᾶσι τούτοις ὡμολόγηται ὅτι ἡ Αἰθιοπικὴ ἐκκλησία, ὡς καὶ ἅπασαι αἱ ἀνατολικαὶ χριστιανικαὶ κοινωνίαι, ἐξαιρουμένων ἀτόμων τινῶν, οἷος καὶ ὁ προειρημένος Λουδόλφος, ὡς καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ δηλοῖ, ὀρθοδοξοῦσιν εἰς τὸ περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἄρθρον, μεγάλως σεβόμενοι τὴν Πρώτην καὶ Δευτέραν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον· διὸ καὶ ἐν καιρῷ ἐξεδίωξαν ἀγγελῆδόν τοὺς προπαγαγανδίστας Ἰησοῦίτας ἐπ' αὐτῷ τῷ λόγῳ, ὡς διδάσκοντας αἵρεσιν· καὶ θαῦμα! πῶς ἐξέφυγε τὸ δράμα τοῦτο τὴν πολυμαθειαν τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως· εἰ δὲ καὶ εὐρηται τοιοῦτόν τι τυπωθὲν ἐν Ῥώμῃ, τί παράδοξον! καὶ τοῦτο ἐν τῶν πολλῶν τεχνιδίῳν, περὶ ὧν καὶ ἡμῖν ὁ λόγος ὀνεστώς. Ἄλλ' ἐν τῷ 3 ἀριθμῷ

τῶν σημειώσεων καὶ τι δεινότερον ἢ ὀρθῶς εἰπεῖν τὸ δεινότατον πάντων ἐπαπειλεῖ ἡμᾶς ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἰσπανίας. Ἴδου τί λέγει, καὶ λέγει τοῦτο σπουδάζων κούκέτι παίζων «ὁ Σχιπίων Μαφφαῖος (Τόμ. ΙΑ' ἐκδ. Ἑνετίας σελ. 148.) περιγράφων κώδικά τινα λειτουργικὸν λατινιστὶ inter capitulares Varonenses, ὃν ἐν Ἰσπανίᾳ πρὸ τῆς Σαρακηνῶν εἰσβολῆς, ὃ ἔστι κατὰ τὴν Ζ' ἑκατονταετηρίδα γεγράφθαι εἰς ἄζει, εὐρίσκειται, φησι, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρχαιοτάταις μεμβράναις καὶ ἦδε ἡ εὐχή, ἣ τις κατασφάζει jugulat τοὺς σχισματικούς Γραικούς — Ὁ Πνεῦμα ἅγιον τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον.» — Παρακαλοῦμεν τὸν Καρδινάλιν ἵνα ἐπίσχη μικρὸν μετέωρον τὴν σπάθην καὶ ἀκούσῃ πρῶτον βραχὺν λόγον ἀνδρῶν ἀπολουμένων. Δῶμεν δὴ δωρεὰν τῷ σοφῷ Μάι τὴν Μαφφαῖιον ἀρχαιότητα καὶ ὀξύτητα τῆς εὐχῆς· ἀλλ' οὐκ ἐνεθυμήθη ἡ Αὐτοῦ Ἐμινένσα ὅτι ἡ εὐχή αὕτη συγχρονίζει πῶς τῷ μεγάλῳ Ἀλκουίνῳ ἐπιστέλλοντι (περὶ τὸ 770) πρὸς τοὺς ἐν Λουγδούνῳ ἀδελφούς, καὶ ὀνομάζοντι πλάνην μὲν Ἰσπανικὴν τὴν προσθήκην καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, παραγγέλλει δέ, «Μηδ' αὐτῷ τῷ τῆς καθολικῆς πίστεως Συμβόλῳ καινὰ παρενείρετε, μηδ' ἀνηκούστους τοῖς ἀρχαιότεροις χρόνοις παραδόσεις τινὰς ἐν ταῖς κατ' ἐκκλησίαν συνήθεσιν εὐχαῖς αἰρεῖσθε» (ὄρ. Παπιστικ. Ἐλέγχ. Μέρ. Α'. §. 58.) Ἴδου ὁ μέγας Ἀλκουίνος στιγματίζει ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ τὴν τοιαύτην εὐχὴν, καινοτομίαν προερχομένην, ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ, ἐκ τῆς Ἰσπανικῆς πλάνης τῆς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. Ὁ δὲ σοφὸς Καρδινάλις πράγει αὐτὴν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀμαθεῖς ὡς μαρτύριον ἀπαράγραπτον τῆς ἀρχαιότητος τοῦ δόγματος καὶ αἶρει τὴν κοπιερὰν αὐτοῦ ταύτην σπάθην ἐπὶ τὸν τράχηλον ἡμῶν ἀδίκως, καὶ ἐκχεεῖ αἷμα ἀθῶον!!! Ἴδου διατὶ ἐλέγομεν ἀνωτέρω (§. 40) ὅτι εἰμὴ εἴχομεν τὴν ἡνωμένην ἔχθρην ἀδιαλλάκτω κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας πολυμάθειαν τοῦ σοφοῦ Καρδινάλεως Μάι, ἐγγυομένην ἡμῖν καὶ δυναμένην πᾶν παράβολον τόλμημα, οὐκ

ἂν ἐπιστεύομεν πῶς ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τοσαύταις ὀλίγαις σελί-
 σιν ἴσχυσεν ἐγκαταχωρῆσαι τοσαύτας καὶ τηλικαύτας παρα-
 λογίας, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ τι σκαιότερον. Σημειωτέον δὲ καὶ
 τοῦθ' ὅτι ἐν τῇ τάξει τῶν δείξεων κατ' ἡμῶν τῶν σχισμα-
 τικῶν ἢ Αὐτοῦ Ἐμινένσα ἔβαλεν εἰς πρῶξιν τὸ πρὸς τὸν
 Νυμφίον παράγγελμα τοῦ εὐαγγελικοῦ Ἀρχιεπικλίνου καὶ
 ἐτήρησεν εἰς τὸ τέλος, τρόπον τινὰ ἀγαθοῦ δαίμονος πρό-
 ποσιν (pour la bonne bouche), τὰ ἀσθενέστερα καὶ ἀνουσιώ-
 τερα τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ, οἷον καταχέων ἐωλοκρα-
 σίαν τινὰ ἐπ' ἐκεῖνα τὰ προηγηθέντα λαμπρά! τὰ ἀπαρ-
 τίζοντα τὴν πλουσίαν προῖκα τῆς υἰοθετηθείσης ΕΚ τῆς Βεκ-
 κίδος! ἀλλ' ὑπολαμβάνω, ὅτι καὶ οὐκ ἀπρομελετήτως ἐ-
 ποίησε τοῦθ' ὁ σοφὸς Καρδινάλις· εἰδὼς γὰρ ἐν συνειδή-
 σει σύμπαντα τὰ ὑπὲρ τῆς μοιραίας ἐκείνης προσθήκης
 καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐπιχειρήματα εἶναι ἀληθῶς τῆς αὐτῆς
 ζύμης, ἐλογίσθη εὐστόχως, ὅτι κἂν τὰ πόρρωθὲν ποθεν
 καὶ ἀπὸ γωνίας τινὸς γῆς ἀγνώστου ἐπαγόμενα ψεύδη (ψευ-
 δος γὰρ εἰλικρινὲς ὅτι ἡ Αἰθιοπικὴ ἐκκλησία πρσβεύει τὴν
 ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσιν τοῦ Πνεύματος), ὡς ξενίζοντα καὶ
 τὴν ἀκοήν καὶ τὴν ὄψιν, ἔχουσι πολὺ τὸ καταπληκτικὸν καὶ
 τὸ δυσεξέλεγκτον, οὐ μόνον δ' ἀλλὰ καὶ τὸ παραλογιστι-
 κόν· ἀληθῶς γὰρ ἡ Λιβύα φέρει ἀεὶ καινόν τι διὰ τί μὴ
 καὶ τοῦτο; ἤδη οὖν ὑπόθες, ἀναγνώστα, ἐμὲ τὸν ἀμαθῆ
 ὀρθόδοξον συρόμενον ὑπ' ἀνδρὸς τηλικούτου καὶ πιλίδιον
 καρδιναλικὸν ἐν πορφύρᾳ φέροντος, συρόμενόν με, λέγω,
 ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου τοῦ Βέκκου κειμένου ἐν Κωνσταν-
 τिनουπόλει εἰς τὸ Οὐατικανὸν τῆς Ῥώμης, κἀκεῖθεν εἰς
 Μαυριτανίαν, καὶ πάλιν ἐκεῖθεν εἰς Αἰθιοπίαν, καὶ ἀπ' Αἰ-
 θιοπίας εἰς Ἰσπανίαν, καὶ ταῦτα ἀπνευστί· καὶ τότε νοή-
 σει, καὶ τὴν ἐμοῦ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἔκφασιν ἐπὶ τῇ πεισμό-
 νῳ ἀμαθείᾳ μου, ἐμμένειν ἐθέλοντος, εἴτι καὶ ἂν γένοιτο,
 εἰς τὸ τετριμμένον ἐκεῖνο καὶ ἤδη ἀπρηχαιωμένον εὐαγ-
 γελικὸν «ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον» ἦτοι τὸ ἐνιαῖον
 καὶ τὸ μοναδικὸν τῆς ἀρχῆς ἐν τῇ Θεότητι. «Ἐν γὰρ καὶ
 τὸ αὐτὸ πρόσωπον τοῦ Πατρὸς, ἐξ οὗ ὁ Υἱὸς γεννᾶται, καὶ

τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται» (Γρη. Νύσσης πρὸς τοὺς Ἑλληνας.)

Ἐκ ταύτης τῆς ὀλιγκῆς στηλιτεύσεως τοῦ πολυπλόκου Βεκκικοῦ δόλου, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ ἐθελουσίας καὶ αὐτοπροαιρέτου ἀπάτης τοῦ καρδινάλεως κυρίου Μάϊ εἰς ἐνίσχυσιν καὶ υπεράσπισιν αὐτοῦ, ἀναλόγισόν μοι καὶ θαύμασον τὸ ἄφατον θράσος τοῦ ὑπὸ τὴν κραταιὰν αἰγίδα τῆς παιδείας τοῦ σοφωτάτου Καρδινάλεως περπερευομένου συμπλητοῦ τῆς Οὐατικανῆς Κονφουτατζιῶνε, καὶ ἐπιλέγοντος: — « Οὐ τοίνυν ἡ Κατόλικη ἀλήθεια (προσαγορευῶν οὕτως ἐπαξίως τὸν δόλον τοῦ Βέκκου), ἀλλ' ἡ τοῦ Φωτίου αἴρεσις ἀντιλέγει τοῖς Πατράσι τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας!!! » Ὁ λόγος ἔστι μὲν φάρμακον ἀσθενοῦντος νοῦς, καθὰ καὶ λέγεται, ἀλλὰ νοῦς ἐχοντος ὑπόλοιπον ἔτι ὀρθὴν κρίσιν, ὑγιᾶ σκέψιν καὶ ὄρεξιν ἀληθείας ἀμάραντον· ὅταν δὲ καὶ ταῦτα νοσήσωσι, τότε ἀπελπισία. Τοὺς τοιοῦτους « πεσόντας ὡς εἰς θάνατον, καὶ ὡς ἀνιάτως νοσήσαντας » (καθὰ ψάλλει ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ σεπτῇ μνήμῃ τῶν ἐν Νικαίᾳ Πατέρων), οὔτε ἔλλογον, οὔτε ἴσως δίκαιόν ἐστιν ἵνα ἐνοχλῶμεν πλέον προσφέροντες ἱατήρια μέσα·

Παροράματα καὶ παραλείψεις.

Σελίς	5.	σίχ.	6.	καταβουκολόμενοι. γράφε καταβουκολούμενοι	
»	»	7.	(ἢ ὡς ὀνομάζει κτλ. Ὅλην τὴν παρένεσιν ἀνάγνωσον μετὰ τὸ, ἐξωλεστάτων ἀνθρώπων.		
»	9.	9.	πελώνια	»	πελώρια
»	»	26.	προφέρων	»	προφέρειν
»	14.	3.	μετὰ τὸ, παιδείαν θές τὸ, (Γρηγοῤῃς Βιβ. Ε'.)		
»	»	9.	κυρήξωσι.	γράφε,	κηρύξωσι
»	»	20.	ἐκολώβωσεν.	γράφε,	ἐκολόβωσεν
»	15.	14.	δοξάζουσιν. ἐνταῦθα ἀνάγνωθι ὡς ἐν ὑποσημειώσει. Ὁ Ὄρος τῆς Ὀρθοδοξίας τὴν σήμερον ἀναγινώσκειται ἀνευ ταύτης τῆς τοῦ Βέγκου προσθήκης ἴσως διότι ἡ Ἐκκλησία ἀπέβριψε τὴν τοῦ παλιμβούλου τούτου ἀνδρὸς γνώμην, ὅπως μὴ ἔχη χώραν ἐν τῷ Ὄρω, ἢ ὅπως μὴ γένηται πρόσκομμα συμφιλίωσης ἐν τοῖς ἐπομένους χρόνοις.		
»	»	46.	εἰ ἐννοεῖν.	γράφε	ἢ ἐννοεῖν
»	21.	7.	ἐνεργεῖα	γράφε	ἐναργεῖα
»	27.	25.	Μετὰ τὸ, (Εἰς τὸ Πνεῦμα) ἀνάγνωσον· Καὶ ἀλλοῦ (Ἰποθ. Παρθέν.) «Εἰς Θεός· Ἐκ Γενέταο δι' Υἱόος ἐς μέγα Πνεῦμα.»		
»	31.		Εἰς τὴν ὑποσημείωσιν ἀκολουθεῖ ἀναγινώσκων. Ὅτι δὲ ἡ Ὀρθόδοξος ὁμολογία ἄπειρὸν παρὰ πολὺ τῆς περὶ ἀξιώματος τῶν προσώπων ἀκαιρολογίας ἰδιαζούσης τοῖς Πνευματομάχοις καὶ ἀναμασσωμένης ὑπ' αὐτῶν, ῥητῶς ἀποφαίνεται ὁ τῆς Νύσσης Γρηγόριος ἐν τῷ Α. κατὰ Εὐνομίου «Ἄλλ' οὐδέπω καὶ νῦν ταύτης ἀκηκόαμεν τῆς σοφίας, εἰ τὸ δεῦτερον καὶ τρίτον ἐκ τινος ἀκολουθίας λεγόμενον εἰς τὴν τῶν ὑποχειρίων καὶ ἀπωθεῖται τάξιν, ὅπερ οὗτος (ὁ Εὐνόμιος) βούλεται, τὴν τῆς παραδόσεως τῶν προσώπων ἀκοκολουθίαν ἀξιωματῶν καὶ φύσεων ὑπεροχάσ τε καὶ ἐλαττώσεις κατασκευάζων ἐνδείκνυσθαι».		
»	32.	22.	δαισιδὲς	γράφε	δυσειδὲς
»	»	30.	sedo ansatis	γράφε	Scio an satis
»	36.	19.	ἔγκλισιν.	διόρθου	διάθεσιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000085868

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ